חסידות · ספרי ראשית

דרכי צדק

רבי זכריה מנדל מירוסלב

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

דרכי צדק

רבי זכריה מנדל מירוסלב

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/דרכי-צדק/
הקובץ נוצר ב־19 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

ספר דרכי צדק הנהגות טובות

לרבי זכריה מנדל מירוסלב ז"ל:

א הדיבורים של בני אדם רומז לעולם הדיבור וכשמדברים טוב ומדבקים המחשבה בזה מדבק עולם הדיבור עם עולם המחשבה וגורם טוב וכשהוא מדבר בטל ח"ו גורם להיפך ח"ו ויזהר מאוד וכשהוא חושב דברים רעים מסטרא דדינא אז מצמצם מחשבתו באותן ההיבורי' ומרחיק א"ע מהתפשטו' החסד ובאים עליו יסורי' ח"ו ובכן אם חושב שקרי' מרחיק את עצמו מן האמת שהוא סטרא דקדושה וכנכשחושב גשמות כל מה שאדם חושב לשם הוא ממשיך על עצמו ע"כ לא ידבר ולא יחשב רע כלל ח"ו:

ב כשמתפלל על אדם העצה הטובה שלא יזכור בפירוש בקשה כי אז מעורר עליו דינים ח"ו מהמלאכי' אם הוא ראוי לעשו' בקשקו רק יכווב מחשבה בעת עוסק בתורה או בתפלהובקשה בלב נסתר מהמלאכי' רק הש"י לבד יודע מקשבו' בני אדם ויעשה בקשתו כי שם רחמים גמורי':

ג בכר מקום מהתפלה שמזכיר לשום ישועה עד"מ בשרו מיום אל יום ישועתו יכול לכוין ולבקש במחשבה על ישועה או רחמי' כגון זכור רחמיך כו' או הראנו ה' חסדך להמשיך חסד על איזה אדם שהוא צריך ישועה ורפואה:

ד כוונה

כוללת בעשיית מצוה או תפלה לעשו' נ"ר להבורא ולא יצטער באם אינו יכול לכוין בתתפלה ואי"ן לו נ"ר מהתפלה רק יצטער מפני שאינו פועל נ"ר להש"י:

ה שיעשה המצוה בשמחה ויזכור שהוא עושה נ"ר להבורא עולם ועי"ר יראה לעשו' מצוה מן המובחר כמ"ש זה אלי ואנוהו כדי שיהי' לו יותר נ"ר: הבעש"ט גילה שאע"פ שאדם מתפלל בדביקו' גדול ואהבה ויראה כראוי מ"מ יזהר שיהא לו הכנעה לפני הש"י ג"כ כי פ"א התפלל עם תלמידיו בדביקו' גדול ולא הי' להם הכנעה והי' קטרוג גדול למעלה רק אחד הי' מתפלל בהכנעה ונצולו ע"י זה:

ו כל מה שאדם רואה יזכור בהש"י ויחשוב מאין בא לזה החיו' אם לא מהש"י ויסיר ממנו עי"ז כל מחשבו' חמדה עד"מ בראותו פחאום אשר יחשב מאין בא החיו' מהש"י ואז יכול עליו יראת הש"י וכלל כל החאוות מהאכילה וביוצא בזה בא מתאוות אשה שהיא השורש לכל ההאוות ועי"ו יגרר כל התאוות כי תאוות המשגל גורר כל התאוות הרעו' ומיקר החמד לאשה בא ע"י שאדם נוצר מן התאוה לכן בהרגל אדם לפרוש עצמו מתאוה זו רק לשם מצוה אזי נקל יהי' לו לפרוש עצמו מכל התאות הרעו' רק יראה להגביר כח השכלי ולהרגיל עצמו לאהבת הש"י:

א בניר גדול שלא יהכלל אדם בשום הצטרכו' עליו לבדו רק בשביל כל ישראל שאם לאו דנין אותו ומשגיקין עליו אם יש לו זכות זכות והזהר בזה עד"מ לרפואה יכלול כל חולי ישראל וכיוצא בזה כל בקשה שיצטרך יתפלל על כל ישראל:

ח בכל התפלו' ש"ע. כשיאמר או"א אלהו אברהם ימסר נפשו לקדושת הש"י ויכוין באלקינו שהוא מוסר עצמו כדי ליחד הויה ואדני ובאלקי אבותינו ליחד הויה ואהיה וכן בשמע ישראל יכוין אף אם יענו אותו ויפשטו עורו מעליו יסבול וידמה בנפשו כאלו עושין לו כן וכן שמעתי מהרב זצלה"ה שראוי לחשוב כאלו אש לפניו בוער עד לב השמים והוא בשביל ק"ה זורק א"ע לאש לקיים מ"ע ינקדשתי לשרוף עצמו על ק"ה יתברך או יעשה עינוי לעצמו לסבול ויקבל בשמחה מ"ע זו (ט) בכל זמן פנוי יהא מהרהר במצוה זו וכל יותר שמההר במצוה זו לקיימה יותר עובד להשם יתברך במחשבתו וכל עבדו' הצדיקים מהרהרי' במצוה זו תמיד:

י בעת שיש לו הנאה מדבר גשמו' כגון בשעת זיווג ואכילה אם ירגיל עצמו לחשוב מסירת נפשו למיתה לקיים מ"ע זו ונקדשת ומאוד תועלת לנשמתו וכשזוכה מרגיש אז יותר תענוג ושמחה היא לו אם היו רוצין להרוג אותו על ק"ה ויכוין שיותר היה לו תענוג ושמחה בעשיית מצוה זו מתענוג גשמי הזה וראי' לדבר שיותר היה לו תענוג ממצוה זו שאפי' היו לוקחין אותו באמצע הזיווג או אכילה הי' משמא את עצמו במצוה זו יותר מתענוג הגשמי הזה רק שיהיה דושר אמת בלכבו שיוחק כן בלבבו באמת גמור שתפץ יותר לקדש שמו להיות נשרף על קדוש השם מתענוג הזיווג או אכילה זו ואל יחשוב כפשוטו שהוא עושה רצון קונו והזהר בזה (יא) אמר מ"ו ני' כשיבא לאדם עד"מ לחמוד חפץ פלוני יצייר לפניו הל"ת של לא תחמוד כאלו היא כתובה לפניו וכן כל עבירו' ובכתבי' כתוב שיאמר בפה הל"ת ובדרך כגולה מצאתי שיאמר הז' עממין כנעני חתי האמורי כו' בכנ כוחו ואז ינצל מן העבירה:

יב כל הנשמה תהלל יה ע"כ נשימה ונשימה תהלל יה כי החיות ברצוא ושוב בא מלמעלה רוחניות עצום והגוף אינו יכול לסבול זה החיות ולזה הוא בסוד מטו ולאגמטו והחיו' רצוא ושוב כי הולך בגוף ומיד הוא חוזר למעלה וזו היא ההבל והבל נרשם בהחיות הן מה שחושב הן מה שעושה ומדבר נרשם זה בהבל וכשהחיו' עולה למעל' נגלה כ"ז למעלה כמשל הצורף המנסה כסף בשפשוף על האבן בותן כמה מהסיגים יש בכסף זה כמו כן נגלה הכל למעלה מהשפשוף החיות שבלב וז"ש לרגעי' תבחננו ולכן ראוי לירא וליבוש מלעשו' שום חטא או אפי' שטות בעלמא כי בעלות ההבל למעלה

נתגלה חרפתו מהרהורים רעים ומחשבותיו אשר לא טובים ח"ו לפני מארי דדינין וני ילי הכל:

יג יחשוב שהש"י חושב במעשה בני אדם לרתם עליהם ומצייר גופם למעלה בעולמו' עליונ' ואיך לא יתבייש בראו' הש"י גופו מלוכלך ומטונף בעבירה היתכן להרהר רע במקום עליון ונורא כזה שהי' ראוי לחשוב ולהרהר בהרהורי מצוה ולא בהרהורי עבירה לכן כל מה שרואה ומצייר יצייר מחשבו' טובו' דהיינו בראותו זכר יצייר לפניו שם הויה ב"ה נגד עיניו ובראותו נקבה יצייר שם אדני לפניו וזה סגולה גדולה להנצל מהרהורי עבירה גלה זאת צדיק א' בכתביו והוא בדוק ומנוסה בעזה"י: (יד) כשבא לאדם מחשבה זרה באמצע התפלה ישתוק כי המחשבה רוכבת על הדיבור וח"ו הקליפה גוברת על הדיפור של קדושה לכן ישתוק עד שיסיר המחשבה רעה מלבו נטו) הנהגה גדולה יסחלק חמיד

בהדבורים כשמדברים

מאהבה עד"מ יחשוב באהכת הש"י שאין לאהוב רק לשם יתברך וכשמדברי מן עשירו' יחשוב ג"כ כי מהש"י בא לאדם העושר והכבוד וכן בנוי וז והדר וכן מיראת עה"ז יחשוב שאין לירא רק מהש"י וכן כל הדברים עד"מ ובין תבין את אשר לפניך ובזה לא יפסו' מהדבקו' גם בדברו עם בני אדם: (טז) כשירצה שלא יפסוק מן דביקו' בעת שמדבר יראה שכל מה מה שידבר יהיה הכל להש י גסבשאר צרכים יחשוב שהדבורים באים מהש"י שנותן בו כח הדיבור ובזה לא ישכח מהש"י:

יז גם ירגיל עצמו כשמבקש איזה חסד

מב"א יכוין בעת שאלתו שהוא מבקש מאס הש"י וזו היתה מעלת הצדיקים הקדמוני' ומו דניאל מרי חלמא לשנאך ופשרא לערך עיין ברש"י ז"ל וכן בנחמיה אתפלל והיה כל הדבורים הכל לשמים וכן מצינו בגמ' נאמן עלי הדיין וזה דבר גדול צריך הרגל רב: (יח) אם הוא בדביקו' ויכול לחשוב על כל דיבור שם הויה ב"ה ובזה יוכל לחשוב ג"כ בדבורים ששומע מחבריו ואם זוכה יוכל להכיר עי"כ כל דיבור ששומע אם הוא אמת או שקר או דבר בטל כנודע הסימן בין היודעים רק זה הוא השורש (יט) גם ייכל לחשוב אותיו' שמדבר

בגשמו' יצייר אותה

במחשבתו בציור כתב אשורית ועי"כ יש לאותיו' העלאה ע"י חושבו בציור אותיו' קדושים וזה גלה ג"כ רבו של מ"ו ני' ולזה צריך הרגל רב ע"די מ' כשיאמר לו חבירו גיב מיר) יצויר נגדו כתב אשוריה כזה מיר) לכ צריך לרחם על השכינה שהדבורים ממנה

באים והוא לוקח אורם לגשמות והרב בעהשיט ז"ל אמר שמה שהשכינ' היא בגלות הוא שכל הדבורים ממנה וכולם צריכין להיות לעבודת הבורא וכעו"ה לוקחין אותן הדבורים לגשמו' ולדבר בטל ושקרים (רא כעצריך לדבר לעכודת הש"י יחשוב שעושה בזה נ"ר להש"י שמביא שמביא ומעלה הדבורים של חול כי ע"י הדבורים לצאנה הש"י יש להם העלאה לאותיו' כי כל אותיות הם קדושים רק שבני אדם מצרפין אותן לדברי' בטלים וגשמות והם בזה העולם וכחב בכחבי של הצדיק דיש למעלה נ"ר כשמעלין אותן כי יש רחמנו' למעלה על האוחיות שהם בצרופי חול בעו"ה כנזכר בכחבים שהם נק' מ"כ כדאיתא בזוהר ולפ"ז יפה מנהג עולה שמפרשין הלמוד בלשון לע"ז כי ע"י הלימוד עולי' האותיו' הצירופי' של קודש ע"י קדושת התור' וכן מנהג רבותינו:

כב יזכור שיום וסי ביע אומר אמר

רבו של מורי כמו הבעלי מלחמות כשחוזרין מן המלחמה הם מתפארים לפני מלכם ז"א כך עשה השר שלי תחבולה לנצח המלחמה וזה אמר כך עשה השר שלי לנצח שונאו והמלך נהנה מהן כך כל יוסיום של הצדיקים הם מתפאר ם עצמן לפני מלך מלכי המלכים תב"ה ז"א ביומי כך עשה בו הצדיק תחבולה לנצח יצר הרע וז"א גם כן ביומי כ"ע הצדיק כדאיתא ואברהם זקן בא בימים כנזכר בזוהר והש"י יש לו תענוג גדול מזה ע"כ יראה כל אדם שגם עליו ימים ידברו ויספרו מעשיו ברנה לפני קונו וצורו:

כג יזהר כשיפול לו מחשבה זרה

בתור' או בתפלה הן ביום הן בלילה עד"מ אסיכול לו ענין יראה יעלה אובל היראה לשמים וירא ויפחד מפני פחד ה' ומהדר אא ויתחוב שאין לירא באמת כ"א מהש"י ועי"ז יעלה היראה נשמות להש"י וכן כשיבוא לו אהבה המבלבלת אותו יעלה האהבה ויחשוב שאין לאהוב רק הש"י ויהיה עי"ז עלי' למחשבה הקודמת להיכל אהבה וכן בנצוח לעולם הנצחון ובכבוד למלך הכבוד ובגאות יחשוב ה' מלך גאות לבש אם חכמה יחשוב הש"י יהיב חכמה לקכימין ויעלה החכמה לעולם החכמה וכן הדין בתבונה לעולם התבונה והוא דבר עמוק וגדול:

כד כשיוכח להתפלל בדביקות יחשוב שהשכינה מתלכשת בו ומרפללת עמו על בני עלמא דדכורא ובפרט כשיאמר אדני שפתי תפתח וכן מלאמה או במעשה המצוה יכוין לעשות יחוד עליון:

כה יזהר כשצריך לרפואה ילמד בענין רפואה בגמ' וכל ספורי מעשיו יספר מניסי הש"י בעניני רפואה ועי"כ מעורר אל הרחמים לרפואה וכן לשאר דברים להכנעת אויבים או להצלה ולכל וישועהשבי (כו) יחשוב בכל עת בשם המטהי המחשבה הנז' בשע"צ

חבלתה ממורי בכל עת שהוא לומד יחשוב הריני עושה א"ע מרכבה לשכינה כדאית' בשע"צ בתיקון הנפש ואפי"א לף פעמים ביום אי כן ואמר מ"ו ני' כי הגוף מתקדש מאוד בזה וכשירגיל עצמו בזה יטה מחשבתו ויסיר ממנו הרהורי עבירה ויזכה להתפלל במחשבות קדושות ב ומקדש ומקדש עצמו כמו בתענית וסגופים:

כו אל יחגאה במה שהחפלל בכוונה ועובד קש"י כדאיתא בחנא דבי אלי' שיאמר אדם מתי יגיעו מעשי למעשה אברהם יצחק ויעקב ובפרט כי לולא השם עוזרו כו' ואיך יתגאה עבד לפני אדוני' וזאת העצה היעוצה בכל עת שהוא פנוי ויבא יו מחשבה המבלבלת ישיב לה שאינו רשאי להפסיק מדביקו' הש"י אף רגע א':

כח כשם רו"מ ני' מבעש"ט אם יפול לאדם מחשבה זרה יחשוב שהכל בא מאותיות והם קדושים רק שנצרפו במחשבתו לשטות ע"כ אם יכול להפוך האותיות הללו לדבורים קדושים היה טוב מאד או ע"י היפוך התיבות מ"ז או בהפסק לשתים והן בר"ת של המ"ז ודוקא שלא יפסיק מהדביקות צ נכט) כבר נזכר לעיל כל מה שיראה יזכור בהש"י עד"מ כלים נאים יחשוב שהש"י בראה וזה מועיל להרהור חמדה וכן בנשי' כדאי' בר"ח שראה כותית נאה ואמר ברוך המקום כו' כדי שלא יבוא לידי הרהור וכשרואה אהבה בין איש לאשתו יחשוב האהבה להש"י צריך להיות ביתר שאת כשלמד בחכמת האמת ינוין ליחד ו' בה' ואז יפרד ממנו וזה כלל לכל אהבות וכן ביראה כנ"ל ושמעתי שיראה היא מבוא גדול להסיר הרהורים רעים בחשכו ביראת השם ובגדולת הבורא:

ל יחשוב בשעת אכילה שמעלה האוכל מעלמא דנוקבא לעלמא דדכורא וע"י לעיסה יחשוב ויצייר כנגדו אותיו' מאכל ואם אפשר יחשוב מספר אותיות מאכל עולה צ"א כמספר הויה ואדני בזיווג גם בספר טהרת קדש כתב בשם האר"י ז"ל שיחשוב השם חב"ו וכן הוא מסוגל להנצל משום חטא ע"י אכילה זו מכח כל שכן ומה או שכבר נפלו יכול שם זה לפעול להעלות הנצוצות ומכ"ש שלא יפלו כלל וכלל ויחשוב באור פני מלך חיים:

לא יש מתפלל ביראה בלא שמחה מתוך שמתגבר עליו מרה שחורה ויש מתפלל בשממה בלא יראה מתוך שמתגבר עליו מרהן אדומה רק שכולל אהבה ויראה ביחד אז הוא כהוגן וג"כ עיקר יראה שיפול עליו מן השמים ולא שמתעורר עצמו ליראה כי הוא מדרגת מ"נ ולפעמי' זוכה שנופל עליו יראו והמוחין שלו מזדככין ודמעות יורדת מעצמו מפני היראה ואם מסתכל אדם אחר התפלה אם נשאר בו רושם על איזה מדה יותר מקודם התפלה אז לא התפלל כראוי (לב) כשווכה האדם ליראה גדולה ועצומה ונופל עליו יראה כ"כ עד שקרוב למות מגודל היראה יזהר לסבול כי הש"י יתן לו כח

לסבול ולא יתפלל שיסיר ממנו היראה ואם ימות אשרי אאא חלקו שמת במיתה זו: (לב) כשיהיה לאדם שמחה ודכיקו' יתפללג"כ על עיאה כי הוא וצר אוצר הש"י כמ"ש יראת ה' היא אוצרו והוא עיקר הפתח לכל והשמחה בלא ירא היא הוללת (לד) לא יאמר אדם בשבת אתפלל ובחול לא כי הוא משל לאחד בזמן [?' שרואה את המלך עובד עבודתו וכשהמלך נסתר אינו עובדו אבל הש"י יודע הכל. שה) רא יאמר אדם כשאוכל להתפלל בדביקות אתפלל ובאם לאו לא רק אדרבה מ"מ יתאמץ ויתפל ע"כ כי אז אין מניחין המקטריגילו מפני שקרוב לדביקו גדול ע"כ יתאמץ אולי יעורר ההתלהבות והוא עד"מ שהאריך רבו ומ"ו של רבי ובפר' על פסוק שומר רוח לא יזרע:

לו בכל המחשבו' עד"מ אהבת רעות יחשוב להעלות אותו אהבה לאהבת הש"י כי אין בעולם רק שבע מחשבות כנגד ז' ימי בראשי' שנאמר בהם ויהי ערב ויהי בקר וכשישמע דברי שחוק יחשוב שהכל הוא חלק מעולם אהבה ומה לו לדבק עצמו בגשמות כו' וכיוצא לכל מחשבו' שבעולם וכן כהאוכל דבר תענוג יחשוב שכל התענוג בא מן הש"י (לז) מות שלפעמים הצדיקים אין פועלין בתפלתן מפני קוטן האמנה שהן אין מאמינין בעצמן שיוכלו לפעול בתפלתם ואדם הישר יאמין אף רי אין אני ראוי להיות נענה בתפלתי אעפ"כ לגודל רחמי הש"י אענה בתפלתי למשל עבור החולה יבטח בה' למען רחמי' גמורי' ירפא את החולה:

לח בזכרו עשיית המצות והתפלה ישמח על שזכהו הש"י לעשות נ"ר גם יכוין לעשות נ"ר ולא יאמר מה אני ספון לחשוב לפני מלך גדול ונורא שפל בזה רק עד"מ עוף המצפצף והוא חשוב לפני המלך ויותר יש לו נ"ר מזה מכל מיני שירה וזמרה כמו כן האדם מחמת שהוא חומר עכור יש להש"י תענוג גדול משיריו ושבחיו יותר מכל שררי מעלה כי הוא חדוש גדול ששפל ברי' כמו האדם יש לו שכל לשבח ולפאר הודו שמו ית' (לט) יכוין בתפלה שמעורר אוחיות שנבראו בהם שמים וארץ וכל הברואים כלם עליונים ותחתונים וכל העולמות כולם וא"כ באמרו התפלה והשבחים הוא אומר עם כל העולמות ועם כל הנבראים כי הוא מעורר האותיות והאוחיות הם החיות של כל הברואים א"כ עם כלם הוא אומר ומעלה כל הנבראים משמים וארץ בכונה זו ועל ידי בני העלי' שמתפללין בכונה הם מעוררין גם האוריות של החיות כחוחי ערך וגם הם יוכלו להתפלל יותר בכונה ובהתלהבות ויחזרו למוטב והבעהש"ט גלה ג"כ ואמר לתלמידיו צריך אתה להתפלל אפילו על עוף הפורח המצפצף וכן לדבר תורה לב"א להוכיחם מועיל כונה זו להועילם והזהר בה הרבה בסיצור (מ בפיפור מרשעים יוכל

לבוא להרהורי' רעים וממשיך רע לעולם ח"ו לכן יספר ממדות טובות של הצדיקים וימשוך טובות לעולם:

מא בהאפר ר"ט תמה אם יש בדור הזה שיודע להוכיח כי אם אינו יודע בנפשו שהוא צדיק גמור לא יוכיח המוקין של הרשע הוא נופל על המוכיח וגורם לו קישו' בעבודת הש"י המגריעה שגורפין בו טינוף א"א שלא ידבק בהמגריפה מעט ליכ מהטנופת כן המוכיח שאינו צדיק גמור:

מב לא יתפלל על עצמו רק על חלק אלוה ממעל שבו שהוא חסר לאותו דבר ואז גאהנא נעשה בקשתו בעולם העשי' עכ"פ נעשה בקשחו בעונמות עליונים בדבר רוחני וע"כ לא יצטער אם לא נעש' בקשתו:. (מג) ראוי לזכור כי עולם הדיבור מדבר בו וולת זאת א"א לו להתקיים:

הדבור באמרו ה' שפתי תפתח פ' השכינה וגם המחשבה א "א להיות כ"א מעולם המחשבה והאדם בעצמו אינו רק כשופר שאותו קול שקוקעים בו הוא המוציא ואם יפרוש ממנו התוקע לא יוכל להשמיע קול כך האדם בהעדר ממנו הש"י ח"ו אינו יכול לדבר בפרט בעסקו בתורה או בתפלת יחשוב כן ובזה יסיר ממנו הגאוה והתפארת כנ"ל:

מד ראוי לירא ולהתבייש מפני הדיבור גופא כי העול' הדבור מצמצ' צמו בו כאנ מור ה'שפתי תפתח וכדאיתא בסכר יצירה קבען בפה (מה) א' הדברים שאדם שומע וכל המקרים שאירעו לו הן דבר אהבה או יראה או התפארת ונצחון והודות והתקשרות וממשלה הכל בא לעוררן לקדושה ולתשובה כגון לצנותא שחטא בה אף פ"א מפני זה אירע לו שישמע דבר לצנות ויתחרט עתה על מה שעבר פ"א גם במחשבה שיפול לו באמצע תפלה הרהורים רעים הם באים כדי שיתקנם עתה בתפלתו ולהעלותם וזה כלל גדול לעבדות הש"י: (מו) בתורה שלומד יוכל לתקן אם לומד בדבר אהבה יכול לתקן איזה אהבה רע שהי' לו וכן אם פגם ביראה יכול לתחן כשלומד ענין יראה:

מז יום א' מימי השבוע הוא נגד אהבת החסד ידבק באהבת הש"י. יום ב' נגד גבורה ידבק עצמו ביראת השם כל היום יום ג חפארת לפארו אא ד' יראה לנצח עצמו לעבודת הש"י יום ה' הוד להודות לשי"ת יום ו' התקשרות ובדביקות ובצדקה יוה שבת קדש מספר במלכות ובכל משלה ובשבחים אשר ברא את הכל ה' מלך גאות לבש:

מח מה שבא לאדם מ"ז בתפלה כי דנין אוחו בהיכל העליון אם ראוי לעלות תפלחו ע"כ יהרהר בתשובה אולי ירחמועליו מן השמים א בלל (מט) כלל לדעת כי האהבה נותנין לאדם משמים וליראה אדם צריך לעורר מעצמו כמ"ש ועתה מה כו' לכן אל יתגאה באהבה שהיה לו בתפלתו כי אין זה מחמתו רק מן השמים מהש"י:

שמעתי מהקדוש מר' מיכל זצ"ל לחשוב שע"י אותיות שאני לומד לקיים מצות והגית בו ולעורר אותיות הרוחניות שבעולמות העליונים:

נ שמעתי ממו"ר כי האדם בעת התעוררו לתשובה מחמת גודל חרטה שיש לו לפעמים מקלל עצמו ומעורר עליו דינין ויסורים ומבקש שיבוא עליו עבור חטאו אין לעשות כן רק יבקש מהש"י שיחזיק לבו לתשובה ולא לעורר דינין וזהו פיתוי היצר שמבקש לאבדו בלא תשובה כהוגן ויכול למות קודם זמנו ופעם אחד היה תלמוד אחד עושה כן והוכיח אותו מ"ו דרך כלל:

נא לפעמים

יש לאדם יסורים גדולים לבע"ת ואינו מכיר בו אלא הש"י והכל מרחמי הש"י עליו כי זה היה רגיל בתענוג העה"ז ועתה בא עליו התעוררת תשובה ומכיר שאין זה תענוג של אמת ולהתפלל בדביקות ג"כ אינו יכול ואין לו תענוג מקדושה כגון תפלה ותורה ואין לו שום תענוג לא מהעה"ז ולא מתורה רק הוא מיצר וזה לודין גדול וקשה עליו יותר ממיתה ומכפר כעונש מות שממרק עונות של אדם:

נב כשאדם רואה או שומע דבר עבירה פתאום והוא סור מרע שהש"י שולח לו הרהורי תשוב' עבירה זו או כיוצא שמא לעשות תשובה יזכור עתה או אולי הרהר בה ויעשה תשובה עליו:

נג לא ירבה בדבורים שלא לצורך כי הדבורים בזמן חיי האדם קצובים מן השמים ולמה לו לקצר חייו בדבורים שאינן של מצוה ואין צריכין לו כלל כמאמר שלמה בש"ה נפשי יצא' בדברו נפשי שנתתי באד'יוצא בדברו: ננד) גלה רבו של מ"ו בר"ה וי"כ הכתיבה הם המחשבות שחושב לכן ירגיל עצמו ביומי דדינא בר"ה לחשוב ע"ע ועל כל ישראל רק מחשבות טובות לחיים ולשלום ולא ישגיח על כל סימנים רעים ח"ו כי היצר במתכוון זורק במחשבתו מחשבות לרע כגון מחשבות מיתה לכן ירחם ע"ע וידחה אותן המחשבות ע"י שיחשב בעצמו שהוא רוצה למסור נפשו ביד גוים להיות נהרג על ק"ה לקיים מ"ע ונקדשתי ויבטלו אותן המחשבות שחשב או יהפוך אותן המחשבות לצרופים ע"י שם הוי"ה במילוייודין:

נה לא יהיה לו גאוה במה שיתפלל בכונה כי הוא עד"מ כבן כפר שאין: בא בשום פנים לפני המלך אך כשנאבד בן מלך והוא מביא אגרת מבנו למלך מניחים אותו השומרים העאה ואדרבה הכל מקבלין אותו בסבר פנים יפות כן כשאדם מתפלל ומעלה הקדושה למעלה שהוא בן המלך עצמו אז הכל מקרבין אותו:

נו

כשהרב לומד עם תלמיד הוא יחיד וזיווג זעיר ונוקבא הרב משפיע אה וא והתלמיד והתלמיד מקבל וכן במדבר עם אנמל זה מדבר וזה שותק ושומע אם הוא ש"ש ננז) קבלתי שגלה מורי של ר' לרבי כשאדם בא למדרגה הן בראיה הן בשמיעה יסתיר הדברי' תשעה חדשים כי כל הדברים הן בסוד עבור ולידי' כמ"ש בכתבי אר"י ז"ל אף באורות עליונים ואם יגלה קודם זמנו הוא בדוגמת נפל:

נח גלה צדיק א' לפעמים אין אדם יכול להתפלל בשמחה ומחמת עסקו בשמחת עה"ז הוא מתעורר עצמו להתפלל בשמחה או לפעמים מתעור' עצמו ליראת עה"ז ועי"ז מתפלל ביראה בחשבו מה לו לדבק ברוחניות אין חטא בדבר:

נט יחשוב שאין עושה שום דבר רק החיות מהש"י הוא עושה זאת שהוא מתפלל ולומד ועי"כ שרה עליו רוח קדושה ולא יתגאה עי"כ:

ס יראת מות אע"פ שהוא יראה רעה כמוזכר בזוהר ובכמה דוכתי לפעמים שהוא טוב שבא עי"כ אח"כ לשוב מאהבה משל לבן שברח מאביו ופגעו לסטים וחזר אצל אביו:

סא אין ראוי לבטוח בהש"י שיתן לו דבר דוקא הדבר גשמית שהוא חושק כיון שאין מענין עה"ב אבל יבקש מהש"י שיעזור לו לעשות כל מצוה כתיקונה:

סב דע

כיכל כלים שיש לאדם הכל בא לתקן חלק הקדושה שבה ומפני כך לפעמים בשכבר העלן הם נאבדו וז"ס פכים קטנים ששכח יעקב ולכן אל יצטער אדם על אבוד ושבו' כליו:

סג לפעמים כשיפול אדם ממדריגה אל יצטער עצמו כי הקב"ה עושה כדי שיתעורר ויעלה למעלה והוא ירידה לצורך עלייה ויהיה להש"י יותר תענוגממנו:

סד לפעמים יפול לאדם מחשבות עבירה ועזבו לעשות מחמת הש"י הענין הוא כי העבירות ג"כ הם במחשבות כמו מצות בי כ"ד הוא קודם במחשבה ומחשבה הוא אותיות ג"כ כי דבר המחשבה הוא ג"כ ע"י אותיות והוא החיות של הדבר וזהו הקדוש' שנפלו בקלופה ע"י מחשבו' חוץ שה"ל מקודם ועכשיו מזו הקדושה בא לו כח תשובה לברר אוכל מתוך פסולת דהיינו שאין רוצה לעשות מעשה עבירה ע"י יראת הש"י והאותיות שהיה כבר במחשבתו תפס אותן מחיצונים:

סה כל כוונת תפלה לעבדו בפסוק שמדבר מאהבה באהבה ופסוק שהוא מדבר מיראה ביראה וכן בשמחה אע"פ שבכל התפלה צריך ידאה ואהבה רק בפסוק שהוא מדבר עד"מ מאהבה צריך להיות האהבה יוסר ורב משמחה ויראה וכן כולם:

סו יחשוב תמיד כמ"ש בח"ה שהגדולה שבטובת הש"י שקרבנו לעבודתו ונתן לנו את תורתו אע"פ שהוא גדול ונורא קרב את השפלים לעבודתו לזאת יגיל וישמח ברעדה:

סז כשמחשב באהבה רעה או גשמיות והוא ג"כ מלובש באותיות רעים יחשוב ויעלה אותן למחשבות טובות וילבש אותן באותיות טובות ויסתכל היטב עליהן ויסיר מהן האותיות רעים ויצייר במחשבתו תיכף האותיו' טובים וזו סגולה להסתיר ממנו הרהורים רעים:

סח כשאדם שותק הוא בעולם המחשבה וכשידבר ראוי שיכוין ולדבק עולם הת ל עולם הדבור ע"י דבורו וכבר נזכר עי נסט) אמר הצדיק רבו של מ"ו מ'
דובערש הק' לא ידבר בשום פעם דבר רע כד"א ותבחר לשון ערומים וכשהוא מדבר בניסי השם ובטובת הוא מעורר כן למעלה ובהיפך ח"ו הוא מעורר להיפך ולפעמים הוא יכול להושיע ולהעלו' אדם בדבורו שהוא מדבר עד"מ אם אדם הוא בשביה אסור בכבלי ברזל ידבר מענין ארבע' צריכין להודות היוצא מבית אסורי' וכיוצא מענינים אלו וכן כשאדם חולה באבר מישמבין ידבר מאותו האבר אותו הענין שהוא בספירה עליונים הרומזים ושייכים לאותו אבר ומזה תבין כל הענינים שאדם צריך לדבר:

ע כשאדם הוא בעל יסורים יקשור
עצמו בהש"י ולא ירגיש הכאב כ"הא לעא) אל ילמוד אדם בספר של אדם רשע כי מקשר עצמו בנשמת הרשע ומזה תבין מעלת הלומד בספרי צדיקים:

עב כשיש לאדם תענוג מהאכילה יעלה התענוג להש"י כיצד יעשה יחשוב שהש"י ברא התענוג הזה ע"כ ראוי לקדש שם אלקיו בזה ברבים וכן כשראה שום דבר חידוש בעולם יחשוב כן שהוא ימסור על קדושתו ובין תבין את אשר לפניך הן בדבר שמיעה או ראיה וכן בסיפורי מלחמות יכול לבא לידי דביקות ע"י מחשבה זו ואם לומד שלא יפסוק מדביקות יחשוב ג"כ כזה כשיש לו תענוג מחכמ' התור' מגפ"ת או שאר ספרי תור' יכול לזכו' עי"ז בפרט כשקורא בכ"ד ספרי נבואה פעולת הש"י ונפלאותיו ובספורי מעשיות בגמרא הוא כלל גדול זה לדביקות:

עג כלל גדול בכל מה שרואה יזכור התר"יג מצות ויחשוב מיד המצוה שבדבר הזה בעמדו במקום נקי וברואה אדם יחשוב ואהבת לרעך כמוך וברואה אשה יחשוב לא תחמוד ולא תתאוה וכן בממון חבירו כשרואה או בית חבירו יחשוב ג"כ לא תחמון וגם מצות מזוזה התלוי בו ומצות מעקה וכן לכל דבר ברואה יחשוב תיגן המצות התלוי בדבר זה וינצל מהרהורים רעים: (עד)
הוי עז לקום בבקר ומיד כשיתעורר משנתו יכוין מיד מ"ע של ציצית אם שוכב בציצית וכן במזוזה וכששוכב בשדה יזכור מצות פאה או מצות מילה כי כל המאורעת של כל היום תלוי בשעה ראשונה בקומו משנתו: (עה) אמר מ"ו ני' שטוב לחשוב בעת אכילת

בשר מצות שחיטה ובפת מצות פאה ותרומה ושאר מ"ע התלוים בפת והוא טוב מי שלא יכול לכוין הכוונת: (עו) לפעמים אדם זוכה שמודיעין לו מן השמים ברגע שניעור משנתו נופל לו פסוק במחשבה יחשוב בפ' שנפל לו ויראה שלפעמים מוכיחין אותו בפ' זה או מראין לו איזה דבר ולפעמים על שמירה והוא ענין עצום:

עז יזהר מאוד שכל טובה הבאה לו מב"א יחשוב שהש"י נתן ללבות ב"א לעשות לו טובה זו והם אינן רק שלוחי דרחמנא וראוי שלא יהיה ג"כ כפוי טובה לאיש זה אבל עבור בטחונו בהש"י כי הם אינם עושים רק רצון הבורא כל עולמים:

עח כשיאמר תורה ורוצה להעלות יראה שיעשה ממנו חדושי תורה ירגיל עצמו להזדעזע בעת הזכרת ש"ש כד"א מפני שמי נחת הוא:

עט דע מה שאמרו חז"ל מט"ט תופר מנעלים היה וע"כ תפירה יחוד ' שמו הגדול הענין הוא כך המחט התפורה הוא ו' ושני ידיו הם שני ההין והנקב שבו מכניס חוט התפירה הוא יוד וכן בכתובה הקולמוס הוא ו' ויד שכותב הוא ה' וכשרוצה לעשות אות עושה תחלה נקודה הוא י' והיד הב' המסייע לאחוז הנייר הוא ה' שני' וכן בכל הענינים שהוא עושה יכול לכוין כן: (פ) יזהר שלא לחשוב מחשבות מסטרא דדינא ח"ו כי המחשבה הוא קומה שלימה בכל מקום שחושבים שם הוא וממשיך ע"ע חלילה דינים א קשים לכן יזהר מאוד לחשוב מחשבות טובות:

פא יחשוב בעת התפלה שהוא מהלך בעולמות עליונים כמ"ש בר"ח שיחשוב שהוא בג"ע עליון וע"כ בודאי לא יהיה לו שום, בושה ופני' מב"א וכן בתורה יחשוב כן:

פב אע"פ שבא לאדם דבר רעח"ו יקבל בטובה כי בגמרא מביא שר"ע היה עושה כן תמיד ועי"כ המשיך ברע שיתהפך לטוב והוא דבר גדול:

עוד הנהגות טובות:

א ע"י שאדם מקבל צרה בשמחה מן הצרה רצה:

ב תפלה למתק דין בשרשו להעלות דין למלכות דבינה ולעשות מאותיות צירוף אחר מצרה לרצה יי לצדיק:

ג אם פגם בנפש במעשה צר לו מעבדיו ובהמותיו ואם פגם ברוח ובדבור לה"ר וכיוצא נעשה מדבר זה גלגול באנשים שמדברים ממנו וכן יש לו צער מאשתו ואם פגם בנשמה במחשבה יש לו צער מבניו:

ד ב"א השונאים אותו לא ידחה אותן כי אדרבה יהיה שונאים אותו יותר רק יתפלל עליהם שיחזרו בתשובה ויוצא רוח משם:

לה) כל מה שיראה יחשוב ליקח ממנו לעבודת הבורא מוסר והנהגה וכן כשיראה שלות רשעים יחשוב אם לעוברי רצונו כך כו' ועי"נ גורם שמחה למעלה וממתקין הדינין:

ו אם הזדמן לו לראות דבר עבירה הוא למען יהרהר בתשובה על מה שעשה הוא בדומה לזו עבירה או מקצתה גם לא יתקשה עצמ כשאינו יכול לצייר חותיות שם הויה נגד עיניו דוקא מצויר לפניו אף שאינ עולה מעצמו דזה מקרי לוקח בת מלך לשביה רק שיהיה הש"י תמיד במחשבת פעם פ' זה ופעם פ' זה ויעסוק עד שיבואו אותיות השנ מצוייר לפניו מעצמו אבל לו ידחק עצמו לזה רק שיזכור הבורא ב"ה פעם באהבק או ביראה:

ז ע"י הבכיות שמעוררים הדרשנים ע"י יראת גיהינם לא טוב עושים כ הם ח"ו מעוררים דינים על העולם כמ"ש בזוהר ובר"ח שער היראי רקיעוררם ביראה פנימות:

ח כשרואה מבזים עצמם בשביל מעות יחשוב כ"ש שיש לעשות כמ תחבול' לעבודת הש"י ובפרט נשמה דאצילות שב לעשי' וראה במנהגם מתעוררים יותר ליתן שבח להש"י שאין הוא כמותם (ט) יכול לעשות יחוד עם חבירו גם בספורי דברים שהם לירא שמים:

י עיקר בתורה או בתפלה לכוין שידבק מחשבתו בפנימיות האותיות והו האור א"ס שבאותיות המחיה אותיות עליונים ובזה יכול לבט דינים מעליו: (יא) א' אלופו של עולם טמיר וגניז בגוויו' ב' ב' אלפין ג' ג' אל עד תיו ת'אלפין א"כ שורש האותיות התורה שקרוב יותר א"ס הוא הא' שקרוב יותר אל החיות ואח"כ הולך ונתרחק ונתלבש זה ב' ונתרחק מן החיות עד אות ת' שהוא מלכות שבמלכות וע"ש כל הענין שה מתלבשין זב"ז וצדיקים הם שלוחים לקשר א"ע בהאותיות ולהעלותן במחשב העליונה ואז יעלו מתהום ארעא עד רום רקיע ניצוצי השכינה הנופל אקלופות יכול להעלותן: (יב) קודם פרעניות וצער ירגיש הנלבב מ"ז מקודם והוא כח הס"ם ותיקונו שיקדש מחשבתו וידבק בש"י בכל יכלתו ומאמצי כחו:

יג מה דאיתא בגמרא הושיט ידולתוך כים ליקח פרוטה כו' היינו שישים על לבו שהוא מהשגחת הש"י ויהרהר בלבו שיהא לכפרת עוונותיו ויהרהר בתשובה:

יד ידע אדם שהכל מהש"י אע"פ שעתה בגלות נסתר ע"ד הטבע אבל באמתכל דבר הבא על האדם הואמהשגחת הש"י:

טו לא יאמר אדם עתה אני בעצבות ובמ"ז לא אתפלל ואלמוד אלא אח"כ שמא לא תפנה ותתבטל מכל וכל וכן בכל י המצות:

טז כשרוצין לענוש לאדם נוטלין ממנו מדרגת הבטחון ע"כ ראוי להתחזק ולהתפלל לפני הש"י שלא יאבד מדת הבטחון:

) לא יתכוין רק שיהיה לו כח לעבודת הש"י באכילה יכוין גם באכילה להעלות ימציקשה וכבר מובא יחודי' באריז"ל על אכילה ומזה ומזה אל תנח ידך:
ח) גם במוסר לא יתכוין שעי"כ יתעורר אח"כ רק שיכוין לקשור עצמו א בהש"י ואח"כ יקשור עצמו עמהן ע"י האחוה וע"י המוסר וגם אנה יכוין להעלותן עתה וגם כי אז נעשה יחוד משומע ומשמיע הוי"ה ואדנ"י יחוד גמור:
ט) עיקר ליחד יסוד ומלכות בש"ע א' ש"ב ובאכילתו יכוין להעלות ניצוצי הקדוש' מתוך הקליפה ר"ל בתוך היסוד הנקרא בשר ומשם להשפיע למלכות כמ"ש בתיקוני' שובבים להאר"י ז"ל על פ' ובני דן חושים:
השיבו לו מן השמים על בדחני' דאיתא בגמרא בתענית מי שיהיה לו צער ולא היה יכול ליחד מחמת צערו היו הבדחנים משמחו ונתחברו עמו יחד לדבק בו ית"ש:
א משל
למלך ששלח לנסות אחד מעבדיו דומה מורד קצת עשו מלחמה עמו קצת עזרו קצת הבינו שזה מן המלך עושה רצונו נמשל ת ב"א עשו מלחמה עם היצר ע"י סגופים לשבר היצ"הר קצת מרגישים שהוא זה רצון קונו ושם מלובש שמו הגדול והקדוש סא"ל שם א' נוע"ב שמות שהוא ממתיק לס"ם ונפרד ממנו בחשבו כן:
) כל צער בגשמות יחשוב גם בצער זה כ"י הש"י בעצמו אלא שהוא הלבוש ושנודע לו כן הוסר הלבוש ונתבטל הצער וכלגז"ד גם מ"ש בכתבי אריז"ל נין תפלת יום זה אינו דומה לחברו מופת ע"ך מענין מ"ז שבאין מרפ"ח ניצוצין ניצוצין וסוד הברירה שצריך לברר בכל יום ואין דומין ג"כ של היום לשל מחר:
כג הרהורי נשים הוא בחסד יכוין להעלותן ולדבק בשרשן בחסד ומחשבות ע"ז פוגם בת"ת ושל ש"ד בגבורה וכלל להעלות כ"א בשרשן:
כד כל מה שאדם רואה הן בנהירו דאנפין או בשמחה או בעצבות או דין או רחמים כן גורם למעלה:
כה כל מאכליו ומלבושיו ודירתו ומו"מ הכל להעלות ניצוצי הק' של נשמתו שהם ניצוצי שכינ' ואם הפסיד עדיין לא תיקן ואם מרויח בסחורתו ל8 א מעלה ניצוצו הקדושה:
כו כשעושין עד"מ בגד ונתקלקל ונמצא שאין לניה"ק של חלק זה עלי' יתן לפדותן צדקה ולהעלותן:
כז כשמתפלל יחידי יכוין גם עוברי דרכים ובני הכפרים מתפללין ביחידות ויכלול עצמו עמהם וה"ל ג"כ רבים וכן בעושי תשובה יכוין לכלול עצמו עם כל עושי תשובה:
כח העיקר שיתעורר האדם עצמו לתפילה בכוונה ולא שיהיה לו התעוררת מלמעלה:

כט כל הרפתקאות שיבא לו ידע שבא לו כדי להתפלל עבור השכינה וידע שהוא שם בשכינה כעין דוגמא זו:

ל בכל השבוע יהיה לויראה יותר ובשבת וי"ט אהבה יותר אע"פ ששניהם צריכים זמנים יש שזה צריך להיות ביותר וזמנים שזה צריך להיות יותרי:

לא לצרוף מעשה גשמות עם המחשבה הוי יחוד קב"ה כן הוא בר"ח בכל דרכיך דעהו ור"ל לחבר מ"ל שבמ"ל שמרומז בעשי' גשמות והיא אות ת' להמחשבה שהיא בחינת א' שבא"ב ודוק בזה:

לב כל המלחמות שבעולם ומ"ז הוא בשביל שמ"ל אינה ביחוד עם דודה ת"ת וכאשר ידע אדם זה יראה ורעד יבוא בו ויחוד יראה עם נורא נעשה ויתפרדו כל פועלי און:

לג בס' יצירה שבע כפולת להמשיך למ"ל ושבע תמורת להפריד ממנה וכן בלימוד תורה טומאה טהרה אסור פסול:

לד כלל

כמו שבעולם הבנין יש ז' מדריגות כך מיני ב"א יש ז' מדריגות חסד שעושין עם ב"א לש"ש ולא לכבוד גבורה לענוש לעוברי דת לש"ש ולא להתפאר על ידה שהוא מושל תפארת קולו בתורה יהיה לש"ש ולא לתפארת מן אדם סמכי קשוט ע"ה לתקנם ע"י מ"ומ באמונה רק לש"ש וכשיש לו תענוג בתורה או בב נגד מדת יסוד ולא יחשוב כמה נאים מעשיו א מי הי מי שהוא ראש הוא במידת מלכות ויהיה הכל לש"ש ובהכנעה ובזה תבין איך להעלות כל מ"ז בתפלה:

לה יתפלל הצדיק שיסורים שלו יהיה ע"י יחודים וקשוטים לשכינה: (לו) האדם השלם מיחד יחודים אפי' במעשיו הגשמיים כמו מאכל ומשתה ומשגל ומשא ומתן וכל דברים גשמיים שבין אדם לחברו כאשר קבלתי מחכם אחד שאמר סוד זה שהגדול נכנע לקטן ממנו כדי להגביה הוא כריעת ו' לגבי ה':

לז ביטול תורה ותפלה לפעמים שיזדמן לאדם כדי שיתעורר ויתקרב יותר בחוזק כל מעשה רומז לנפש דעשיי' מלכות לקשר באהבה ת"ת:

לח נחום איש גם זו שהלך בתחלה למלכות בלא טעם רק משום אמונת גם זו לטובה היה אצלו במוטבע כן וכל ציור שהוא מצד שמאל חשבו תמיד שהוא לימין ועי"כ נעשה לו חסדים:

לט כל ב"ד רומז לג' ראשונות והן יכולין לעשות משמאל ימין כי הו"ק שם הם שמאל וימין ובג"ר הם אחדות פשוט ובזה הבנתי מה שקבלתי מצדיק אחד ר' דוד ממעזבוש תלמוד מובהק של הבעש"ט על ביטל דינים למקום שיקח ב"ד:

מ צריך להתפלל על גלגול נר"נ שאצל יצה"ר:

מא מה שמקרב ב"א לתורה ומע"ט הוא ו' כורע לגבי ה' להעלותה: (מב) יוכל להתפלל ע"י דבורים כ"א מה שצריך כי כל הספורים ע"י א"ב כמ"ש ואתפלל אל אלקי השמים כנ"ל בח"א:

מג ע"י שם שדי יכול להעלות כל הדברים לשרשן ולהמתיק דינים וע"י חלופו שם כה"ת ע"ש שהאריך בזה:

מד מה שחסר לאדם ידע שזה החסרון בשכינה הק' בעו"ה דוגמתו ויתפלל שמא החסרון שם ולא שיכוין להנאת עצמו כי הצדיקים שלוחא דמטרוניתא: (מה) נאמר לומן השמים עיכוב הגאולה על שאין מאריכין העולם בברכו' באהבה רבה שהם נשיקין:

מו בכל גשמות יוכל ליתן בדעת להעלותן ולחברן ולקשרן את האהל להיות א' וכדי להבינך אפס קצהו דהיינו אם לומד דבר עמוק ואין מבין הוא מלכות וכשנותן דעת להבינו ולירד לעומקו של תורה מקשר מלכות בבינה והוא ד"מ וכן מובא בכל מעשה גשמי פ' אל נקמות כ' רש"י משל לבן כפר שמרד במלך עשה המלך אותו לראש עד לא משנה למלך אעיא מצער "ע א"ע תמיד איך מרדתי במלך גדול כזה וכל ימי חייו בצער משא"כ מיתה היא רק לשעה:

מז כשגופל לאדם יראה מחמת ב"א רעים או לסטים או שאר יראת עונש ידבק עצמו בשרש היראה לירא מן הש"י בגין דהוא רב ושליט עקרא דכל עלמיי וזה היראה שנפל לו כדי לעוכנו שיש לו לירא מעונותיו וליתן לב לשוב ליראתו ואז מקשר כל מדרגת היראה בשרשן ואז יסתלק מעליו יראה הנ"ל כי נמתק בשורשו וכן מדרגת אהבה לדבק בשורשו וכן הרהור המשגל ידבק בשרשו וכן כיוצא:

מח יחשוב הוי"ה ע"כ דבור עלמאדוירה אדני ע"כ יהי' מיחד הדבורים מעלה (מט) כל מ"ע הוא בחסד ול"ת בגבורה דברים הרעים או ספר מא"הע ושמות אה"ע כגון עשובלעם להעלות הכל לדין שהוא גבורא וכל הנבראים מחיות ובהמות טהורות מחסד וטמאים ואסורים מגבורא שרשם להעלות אותן ודוק בזה לכל התורה כלה (נ) כשיאמר תורה יקשר עצמו בשי"ת בתחילה ונשמת חבירו ג"כ ויחשוב שאין אומר דבר זה לפני חברו כי מה נ"מ אם ישבחהו או יגנהו (נא) יכוין
להעלות אותיות שלומד ומתפלל אל אותיותשנבראו בהם שמים וארץ וכל עולמות וצרופם אל צרופם:

נב ב"א לא יסמוך א"ע על קישור מחשבתו כי אולי לא השיג עדיין אל מדרגת נשמה רק בקול ודבור יהית עיקר עבודתו ולא ילך תמיד במחשבתו לענוני יועל להזיק אסנאין לו נשמה:

נג שם אל"ד הוא טוב ליולדת כשיודע הפנימיות של השם שא' רומז לחו"ב והל' לג' קוים והד' רומז לשכינת ה' ויכון להמשיך ממעלה למטה ויועיל וצ"ע ב"כ ה"צ מ"ז בערש ז"ל כ' ג"כ זה:

נד האדם כל מה שרואה ידע שהוא רואה כדי שיזכור
המדו אהבה ויראה כנ"ל וידבק עצמו ברוחניות הדבר:

נה אסור להרהר בד"ת במקום טנופת אם לא לאפרושי מאיסורא כדאי' במרא משום מלכותו בבל משלה ומזכיר שם ד"ת כדי להכניען:

נו שם בי"ט היוצא מפסוק כי בי חשק ואפלטהו ומתמונת ה'יביט מסוגל להכניע ומעלה ניצוצין (נז) לכ"א כשמכוון בלי מ"ז או בדו"ר כ"א לפי מעלתו אז ידע שנתקבל תפלתו:

נח צריך לטרוח בהכנת לתפלה ואל יתיאש בבא לו בטולי' ומ"ז כי יחשוב בזה הבחינה יריד' ח"ו כי יש כמה אנשי' במדה זו והם אברי דשכינתא וזה השלם ירד להתחבר עמהן ולהעלותן:

נט מקום שנחדבה של פ"י שם הוא כלו ומהם ימעורר לעוב ויחשוב ויחשוב תמיד:

ס אף כשיבא לאד' עוני ועינוי ח"ו אעפ"כ יתפלל ויכלכל דבריו במשפט שיהא לרצון לפני ה' ולא בהכרח ח"ו (סא) כשנתעורר השמחה בעולם הצדיקים לוקחים אות' לעבודת הבורא והרשע לוקח להוללות ואם יש עצבות בעולם הצדיק נעצב על עונותיו והרשע מתקוטט עם אשתו וב"ב והצדיק נעצב על ביטול תורה ותפלה ומהרהר לעשות מע"ט וזה מרגישים בבו' לאדם פתאום עצבות בלי דבר גורם:

סב בשהי' דה"מ ע"ה נרדף
והיה עני התפלל במדת עניו' וכשהי' מתגבר על אויביו אמר כי חסיד אני ונלמד מזה לאדם שנרדף שיתפלל בהכנעה אם ילמוד או יתפלל או יעש' מצוה לא יכניס בליבו שום התפארות כי אני שהוא מלכות עשתה זאת אני מן אדני:
תקון בעל תשובה עיקר ע"י גדולי הדו' שיכול לקשרו לשרש' ומועיל לב"ת מאוד כי החיות רצוא ושוב וחיות של אדם בסוד קטנו' וגדלו' וכאשר יתן האדם דעת לידע שהוא בקטנות ע"י דעת זה נמתק דין בשרשו כי ה' גבורות מנצפך הוא בדעת דז"א:
אם ירצה לקום בבקר יחשוב לעמוד לעשות צרכיו ואח"כ
אם יקו' יהפוך עצמו מעסקיו וילך ללמוד כמ"ש דהע"ה חשבתי דרכי כו':

כשיש לאדם דביקו' אינו מתבייש מהמלעיגים ובאם לאו אם כשנפ' ממדרגתו אז מתבייש בפניהם וזה סימן מובהק:

יקשור מלכות אל אבא ע"ב ואמא קס"א ושניהם גימטריא זכור:

בהקדמה בשם חס"ל נהר מ"ג צריך להמשיך הרוחניות ממדריגה העליונה אל האותיות שהוא מזכיר כדי שיוכלו האותיות לעלות אל מדריגה העליונה לעשות את שאלותיו:

גם כתב העיקר שיכוין בעשיית המצוה או תורה או תפלה שיקשור מחשבתו בעולמות העליונים אשר שם שורש מצוה ותורה ותפלה ואם לא הו"ל מקצץ בנטיעות עוד כתב בכל דבר יש יראה ואהבה מתחיל בתחילה למטה יראת גבור על חלש וכן מחיות רעות וכן מב"א רעים שורש יראה עד למעלה למעלה כל העולמות יראת השם וכן אהבה לאכילה ומשגל וכיוצא שורש האהבה עד אהבת השי"ת ואדם השלם מדבק א"ע אל פנימיו' אהבה והיראה היסח הדעת אסור בשבת ק"ו מתפילין קושית הרמב"ן איך שייך שינוי רצון ע"י תפלה ותירוץ הבעש"ט בשם רבו שהתפלה הוא למתוק את המלכות בשרשו לקשרו בכונה ושם הוא אדם אחר והבעש"ט ביאורו כי הגז"ד הוא באותיות ויכול השליח לעשות צירוף אחר מן האותיו' אלו וביאר שם שע"י תפלה יקדים ר' לצ' ויהפוך מן צרה לרצה יש באדם יסוד מ"ל צער ועוני ויסורים שרגלי' יורדות מות ונ"ה אמונה ויסוד התענוג בעבודת הש"י יותר מכל שעשוע ועונג להמוכיח צבא א"מ מבינה ולהסיר אאאוא יפקח באיזה באיזה עסק וג"כ יחוד עיקר עסק תורה ותפלה שידבק א"ע אל פנימיו' רוחנית א"ס שמאיר בתוך אותיות התורה ותפלה הזה והוא תפלה לשמה ולימוד לשמה מיתו' הדינים קו שמאל בשרשו ע"י הבינה הנ"ק חכמ"ה פי' הברכה בא"י אלקינו כי גבור' המלכות הנק' דינא רפיא למת' תחילה ע"י הת"ת הנ"ק נורא ואז אח"כ יכול למתק ג"כ את אלקים דינא קשיא ע"י הת"ת עד החסד באדם יש חסדים וגבורות שיחשוב תמיד גריעותו ושפלתו וחסרונות שיש לו וחסדים שיחשוב חסדי המקום עמו עיין של"ה דף קע"ה ע"א שינה ה"ס דורמיטא ומו"מ בסוד ל"ט מלאכות לגמול חסד לשכינה ה':

מה ששמעתי בשם מורי נ"י בענין הדינין ש"ך ופ"ר והמתקת הרהורים ע"י שם שדי וחלופו כה"ת וגם שם הוי"ה הצירוף כשהוא מיחד ע"י סיפורים גשמיים יחודו קו ימין חכמה יש למתק ולהעלות כל הדברים לשורשן ע"י שם שדי ע"ל:

א יש בחינת דרך שם ס"ג ושם אהיה קס"א גי' דרך אשר משם אין נידונין אפי' רשעים גמורים כי עד שם אין מגיעין פגם וחטא אם חטא בזנות לא מתעורר שם רק בחי' אהבה רק למטה עשה רשימות רעות והעושה תשובה עושה רשימות טובות ונתקן הכל כי

העלה מדרגות עד הבינה שהוא אהי': (ב) לפעמים נופל על האדם יראה מבני אדם וכיוצא אז יתעורר על יראה מעונותיו ויתן לב לשוב ולקשר א"ע ביראת ה' ואז שום מורא לא יעלה על ראשו כי נמת' בשורשו:

ג קבלה לא יאמר הנוסע למלוין
אותו שיחזורו ממנו:

ד כשמתעורר א"ע לתפלה נק' בחי' נר"נ וכשבא לו מן השמים נ"ק מ"ן (ה) האדם הוא עולם קטן ובעת אשר שליט אדם באדם לרע ר"ל עונות אדם מיוסרים ופעמים ע"י עונותיונברא אדם להצר לו עד שיפרע על עוונותיו ואז מוציא ניצוצי אדם הזה ואז אין לו חיות להמיצר:

ו לפעמים שיורדין נצוצי הקדושה ע"י עונותיו בדומה כמובב"ח: (ז) כי השכינה נק' זאת אות בלילה מכ"ב אותיות יכוין לחבר עמה הז"ס שלה גם לחבר עמה מדרגות מ"ל שבמלכות הוא אות ת' עם ז, מדרגות אל אות א' והבן הטיב:

ח כלל בכל צער יתפלל עבור השכינה ואם הוא בצער גדול ח"ו ולא יכול להתאפק מלהתפלל על עצמו והשי"ת בוחן לבבות יתפלל כפשוטו כ"א יאמר שמותפנ וגבורה ולבו בל עמו כראוי אז דובר שקרים כו':

ט עיקר חיות של ז"א הוא א' דאהיה ונעש' מ"ה דאלפין גימ' אדם ומשם נתפשט המילוי שהוא י"א א"א גי' אהבה שישלם השם מ"ה ע"י א' אחרונה שבשם מ"ה:

י אין אדם יכול להמשיך שפע כ"א ממקום שרש נשמתו לכן בזה הזמן לא שכיחי נשמות דאצילו' ואין יכול להמשיך מאצילו' לכן תקנתו שיקשור וידבק לנשמתו עם נשמות הצדיקים הידועים לו כפי מדרגת נשמתם מאצילות
וזה כלל גדול בתורה ובמע"ט ופדיון וכל המצות:

יא כשעושים טוב לא יתפאר בו כי מלכות עשתה זאת ע"ד ד' שפתי תפתח נותן מתנה לחברו משפיע בסוד קו ימין חכמה ומקיף קו שמאל בסוד בינה: (יב) יש זמן שאדם הוא בבחי' קטנות וכשהוא מדבק עצמו לגדולי ישראל שהם בבחי' דות ומצדההתחברות במקום קטנות יש גדלות (יג) הוי"ה בניקוד אלקים ממתיק דיני' בשורשן כשמקבל יסורים בשמחה ממתיק דינין שורש תאוה הוא חסד שורש מחשבות ע"ז ג"ע ש"ד קו שמאל:

יד בעת צרה יבקש כעני רק מתנת חנם ולא יתרעם על מדותיו של הקב"ה ועל צערו הגדול כי לא יועיל ח"ו:

טו כלל מהרמב"ן להתנהג בעסקיו בהזדמן דבר ונפשו חשקה לעשותה ואינו יודע אם כשר הדבר בעיני השם אז יסיר כל צד הנאה המגיע לגוף שלו ואז יראה ויכול להשכיל לעשותה אם לא:

יח אם נתעורר מדת פחד שהוא גבורות יתפלל וידבק בשורשן שהוא בינה למתק דינין בשורשן ואם נתעורר בו מדת אהבה או יראה או שמחהידע שמדה זו נתעורר למעלה וידבק בשורש אהבה ויראה ושמחה:

יט סימן למה נתן השי"ת לאדם ממון אם לחסד יראה כשהוא חושק תמיד לג"ח ואם לנסיון כשחושק לשמור אותו מפגעים ואם אקמא כשחושק לעסוק עם הממון בתענוגי העוה"ד אל יתפלל בהתפארות כי מבד השבירה מן מדת ת"ת שבתוך הקליפה אדם מתפאר:

כ יתפלל תמיד לגאול ניצוצי הקדושה שלו מיד היצה"ר ובפרט בימים נוראים כי אז עת רצון:

לא) יראה חצוניות הבאה לאדם הוא לעוררו ליראה פנימיות וכשאדם מחשב זה ומזכיר המקום שמעוררו ליראתו ומקבל יראה חיצונית באהבה גמורה אז נעשית מיראה אהנה פנימיות ונפטר מן יראה חיצוני' אך אם כונתו לפטור מיראה חיצוניות לא מהני כ' (ב) מחשבה הבאה להעלותה ודחאה ההורג נפש והסימן אם להעלותה בא מיד מ"ז ועלה במחשבה במה לתקנה ולהעלותה [אז יקרבנו ולא ידחנו כי הבא להרגך כו':

ג אם אמר אדם תיבות ק"ש והתפלה בלא כונה אל יחזור פעם שנית לאמרו דוקא רק יהרהר התיבות בכונה ובמחשבה התיבות שאמר בלי כונה הרגיל לדבר שקר תיקונו שלא לדבר שקר רק אמת ולעשות שלום פי' סור מרע וכו' כי ירמיה נענש להשליכו לבור ע"י שלא התפלל בנבואה על ישראל מה שא"כ ישעי' ואדם יכול להפוך חלום או נבואה מרעה לטובה כמו שרא' בחלום מת יכול להפוך ולעשות תם וכן כיוצא בזה והמשכיל יבין כפה עליהם הרכניגית ללמד אף שאינו חושק לתורה ולעבודה מ"מ אין נעשה בן חורין לבטל ממנה רק יעשה בע"כ וידמה כמו שכפאו לעשות והוא דרך טוב לימי הקטנות שלא יבטל מהלימוד אף שאינו חושק האדם לא נברא רק לשבור כעסו ותאוותו וטבעו כגון מי שהוא בטבע כעסן ישבור כעסו וכן בטבע עצבן יראה לשמוח בעבודת הש"י שמעתי הנהגה שיראה כאלו איש עומד עליו ומעורר בכל פעם לאהוב השם יתברך ולירא מלפניו ומעוררו שלא יחטא ולתשובה וכן למצות עשה ול"ת ועי"כ בהרגילו יבוא לו התעוררות מצד נשמתו אף שישכח נוחמת טרדה יבוא לו התעוררות לזוכרו שמעתי שנהג אב"ד דק' כמ"ש בר"ח שער הקדושה שבכל הימים ימשוך מקדושת

שבת ויהיה נוהג בכל יום שלא למשות מלאכה כמו בשבת רק יעסוק בתורה שמעתי מגדול אחד שורש מ"ש בכתבי האריז"ל שקליפות נוגה כו' גונבות מקדושה הוא שמפתה אותו לעשות מצוה שבא לידי עבירה ולכן צריך ליזהר מאד לראות הנולד והאריך בזה יוכל האדם לגלות לפעמים דבר גדול שעשה מפני יצרו שמבלבלו בגדלות ויוכל לבוא לידי גדלות וגאוה יפרסם הדבר לא בסתר ויכוין הדבר לשם שמים כדי שיהא לו מנוחה מגדלות עי"כ והוא רור שאז יניח לו היצ"הר ולא יבוא לידי גאוה כי כשהדבר נסתר מאוד אז יכול יצרו לבלבלו יותר וזה מצד הסגולה והוא בדוק:

ב יכול לידע ע"י קריאה ועליה לתורה מה שקוראין לפניו מהות האדם א והנהגתו לפעמים בגלוי ולפעמים נסתר וצריך הבנה לזה הבנתה שטוב להיות שותק לתקן פה עליון שפגם בה וזהו שכתבו המקובלים ובפרט ס' עיר מקלט מצוה ס"ט תיקון לתקן מדת פה עליון ע"כ חונקין אותו ושיסתום פיו לא יוכל לדבר ג"ז שהי' ליסו' המים ה' יסוד אש ו' יסוד הרוחה' אחרונה יסוד עפר:

ועוד הנהגת לעבודת הבורא יתברך עמו לא) אם יפול לאדם במחשבה מפני מה חביריו צדיקים והוא עושה כל התאמצות ואינו יכול להתפלל בטוב ולהיות סור מרע כי מסתמא עונותיו גורמים ועוד אינו שייך להתרעם על המלך שלוקח עבדים למה אינו אינו לוקח אותי לעבד כי יוכל להיות שנשמת חבירו ממקום גבוה יותר מנשמתו גם אפשר שגלגולו גרם לו שבגלגול הראשון היה חבירו יותר טוב ממנו או מחשבת אביו גרם גדול בענין זה בשעת הזיווג אם לטוב או להיפוך ח"ו כדאי' בזוהר הקדוש ובכתבי האר"י גם בשמעו הראיו' והשמיעו' הכרוזים מה שחביריו רואים ושומעים לבל ישים לבו אתפלל ואעשה מ"ט כדי שאהי' גם אני כן זו מפותי היצרכי חבריו לא עלו על מנת שיעלו למדרג' רק הם עשו סתם וממיל' זכו לזה לכן הזהר מאוד בזה לעבוד ה' באמת לא לשום פני' לעלות במדרגות רק לעשות נחת רוח להש"י:

דע שאימת הקב"ה גדול כל כך עד שבעו"הב לא היה אדם יכול לבקש מחילה רק בעולם הזה שהוא כפרוזדור כמובן מתפוס בתפוסה שקודם בואו לפני המלך מבקש מן השר אבל בעת בואו לדין לפני המלך עצמו מגודל הפחד נסתתמו טענותיו ואמתלאותיו ואינו יכול לדבר כלל לכן התקן עצמך בפרוזדור יחשוב אדם בחסד השי"ת עליו שכמה ב"א יש שמוטלים על ערש דוי על חולי הרגלים וידים והוא בחסד השם בריא כאולם ואם ח"ו הוא חולה יש חולה רעה מזה כי משפטי ה' תהום רבה וכל דעביד רחמנא לטב ומוטל עליו להודות כי טוב שמעתי מצדיק אחד שטוב לטהר מחשבתו יכוין בשם המטהר המחשבה וגם יוכל ליחד יחודים עי"כ בדבורים כשמרגיל עצמו ויודע

הדבורים כשמדבר בלשון חול לחשוב מחשבתו בלה"ק כל דבורים שמדבר בלשון חול באכילה יאמר מקודם ליקב"ה הריני אוכל כדי שיהא גופי בריא לעבודת הש"י ואל יעכב שום חטא והרהור רע ותענוג את היחוד קב"ה ושכינתיה ע"י ניצוצות הקדושה של אכילה ושתי' הזה וישים במחשבתו שאם הי' יכול לחיות בלא אכילה יותר נוח לו רק הקב"ה גזר בטבע להתאוות לאכילה ושתי' כדי שיעלו ניצוצי הק' מתוך האוכל ולעשות לו נ"ר ובשביל זה ירחיק מתענוגים כי מה איכפת לי' כיון שאוכל על כונה זאת גורם להעלות ניצוצי הק' ואם יזכה יהי' נזהר לאכול רק בשביל כן שיעלה נה"ק כי הוא מחויב בעבודת הש"י באכילה ושתי' להעלות נה"ק וכבר האריך האר"י זלה"ה בכונת האכילה ואם אוכל בדביקות הש"י בשעת האכילה ומכוין רק להעלות נה"ק ולעשו' לו נ"ר כי העיקר העבדות הוא האכילה כן שמעתי מרבותי והוא בדוגמת התפלה שהוא ג"כ להעלות נה"ק וכן כתב בכתבי האר"י ז"ל יחודי' גדולי' להעלות נה"ק בשעת אכילה והצדיקים חושבים ואוכלים באהבה ויראת השם כמו בתפלה וכבר האריך זוהר הק' וספרי המקובלים מה שגורם השולחן של אדם וברכתו של יעקב אע"ה ויצחק גרם רק התעוררת רה"ק ע"י אכילה וכדאיתא בשע"צ בתיקון סעודה שכתב הזוהר וזכור נא ב"א במה שזכית שע"י אכילה גשמית יזכה לעשות נ"ר להש"י ויזכור שהש"י השתלשל כל העולמות ועוה"ז מאכל ומשתה רק בשביל ישראל הצדיקים שמעלים נה"ק והש"י והש"י שמח בהם עי"כ יפנה לבבו מתאות המאכל ומשתה רק לעשות נ"ר להש"י ולהעלות נה"ק מתוך המאכל לפעמים מפיל היצה"ר לאדם מצבות יומם ולילה שהוא רשע ח"ו ואין מניח לו לשמוח במצות הש"י כי מראה לו הפרש שבינו ובין הצדיקים הגדולים ומעשיהם הטובים לזאת יראה וישכיל ההפרש שבינו ובין עכו"ם אשר הוא יודע את הבורא באמת ועושה מעשיות אף בלי כונה ישמח בגורלו וידחה העצבות מלבו ויעבוד הש"י בשמחה עכ"פ במה שזוכה לעשות רק בלבו יקנא לצדיקי' שעושים במעשיהם הטובי' קישוטים לשכינה הק' כשזוכה לחדש דבר יכוין לטהר מחשבתו כי רבו של מו' אמר כי חידושי' בגפ"ת מטהר המחשבה לעבודת השי"ת וביותר אם מכוין לעשות קשוטין לשכינה כמ"ש בשע"צ לשיקבה"ו קודם לימוד הלכה לקשט שם אדני שהיא הלכה בעליונה בכ"ד קישוטין ע"ש ובזה יסור הפניות מן החידושים שהוא מחדש כי כיון שאינו מחדש רק לעשות קישוטין וביותר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה וזהו עיקר תורה לשמה כדאיתא בכתבי' לשם ה' וכשיזכה ישמח מאוד מה שזכה לעשות קישוטין לשכינה כי אם שמח סתם על שחידש לשמחה מה זו עושה ובאמת שאלו לבעש"ט ז"ל מה לעשות לזה כשהם מחדשים חידושי תורה שמחים ומ"ה יש להם צער

ע"ז השמחה אולי עבירה הוא והשיב הבעש"ט מה לעשות פקודי ה' ישרים משמחי לב הם בעצמם משמחים הלב וכשהם שמחי' מה שעשו קישוטין לשכינה באמת אין רע ובודאי למצוה רבה יחשב לו לפעמים יש לאדם יראה מהשי"ת עד שא"י להיות לבדו בחדר מחמת גודל הפחד עד"מ כשאדם עם ב"א בפני המלך אינו מפחד כל כך כמו שאם בא לבדו לפני המלך יכול לכוין כשמדבר עם אביו ואמו יחוד עליון וכן עם אשתו ובניו וכשיושב עם אשתו בקרבות יכוין שמיחד ד' אותיו' הוי"ה סוד עשן הוא סוד קישור העולמות להש"י כמבואר בסוד ענן הקטורת וגם מצינו בזוהר כשהיו רואין עשן היו צדיקים מדברים מהתעוררת עשן דוגמא למעלה וכן ענין זה כשאדם לומד בספר יריאים או מקובלים יכול להתעורר ע"י כל הראיות שאינם רעים ח"ו רק שהם בגשמיות דוגמא למעלה רמיזתן ובפרט בזוהר הק' ובכתבים ובס' מאורו' נתן הנ"ז רבים ובשע"א ובפרדס ע"ש וכשאדם רוצה בהליכתו יכוי לתקן עולמת נ"ה ובפרט כשהולך לדבר מצוה כמ"ש בכתבי האר"י יא ובראי' יכוין מ"ע של והתקדשתם כו' ע"י טביעתמים ואש שריפה אבנים סקילה ברואה ברזל הרג חבלים חנק ועי"כ יזכור הש"י תמיד ובמ"ע ונקדשתי והוא דבר גדול למרגיל בהם בכל הדברים גם הוזכר בספר ' יריאים:

כשאדם הולך בשוק אזי יהרהרשמצוי' בשוק לחטוא יותר מבית יעול לכוין ליחוד כמ"ש בשע"צ בתיקון הנפש ברינחברו ידו לגופו וידו לראשו בשעת שירות וכיוצא לל המצות מעשיות יכוין שעבור כל הנשמות עושה עושה כן ומאוד לזכור כל הנשמות בחשבו כן וכן יותר לפעמים מעשה אשר הוא עושה לבדו והם לא עשו כלל:

כשאדם מתפלל על שום דבר ואין בא לו אל יצער את עצמו ח"ו כי הוא ח"ו כמחזיק עצמו לאלקי על זה נאמר האנוש מאלוה יצדק וכי הוא רחמן יותר ממנו יתברך:

וגם יתפלל ולא יאמר אין אני כדי לזה כי מקיים מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך ובאם היתה לו ח"ו הי' מתפלל ע"ע ג"כ יתפלל על חבירו כיון שדעתו בפדיונות ובתפלות כדי לעורר רחמי הש"י א"כ לגודל רחמי הש"י יכול כל אדם לעוררם:

ראוי ליתן צדקה קודם כל מצוה כשזוכה שיש לו ממה ליתן מ"מ גם פרוטה יחשב אאהאר לאדם רחמנות פתאום על אביו ואמו או שאר קרוביו שהם במקום רחוק ממנו לפעמים נתעורר כדי שיבקש עליהם רחמים בעת שהם צריכים לרחמים ויתפלל בעדם ויתן צדקה עבורם כפי אשר תשיג ידו כי כיון שאינו זוכר מהם ובא לו מאאא במחשבתו:

לא יקלל שום אדם אף לרשע רק יתפלל שיחזרו בתשובה ויתמו חטאים כו':

יתפלל תמיד להש"י שינהגהו אע"פ שיודע חכמות התורה מ"מ יכול להיות נכשל בהם וכן יתפלל על כל ישראל וכבר נדפס באמתחת בנימין:

יע שמעתי מאמ"ו שטוב לאדם לחזור בכל יום ח"י פרקים מפניות כנזכר בס"ח וללמוד ג' פשוט מלבד השיעור הקבוע לו ללמוד גפ"ת בעיון (כ) גם טוב ללמוד מס' בע"פ ולשנותה תמיד ומה טוב לחזור אותה בכל יום וגם טוב לו לאכילה שע"י זה תהיה סעודת מצוה וכן היה הנהגת אבד"ק פ"פ דמיין בביצה וחגיגה ובעת שהיה נחוץ לדרך היה חוזר מס' כלה כולה: (כא) אמר מורי נ"י

העצירות הוא מכשול גדול לכל עבירות ואחיו הצדיק מוה' זושא נ"י אמר כי מכאן נתהווה מ"ז לאדם כשהוא נעצר לזאת יראה אדם תמיד שיהא משולשל ואמר שנגלו לו מן השמים כי מזה באו הנביאי שקר ולפעמים יודע דברים שקצתם אמת והוא מצד הקליפה כו' ע"י עצירת והעה דיק הק' מוהר"ר מיכל אמר כי המחשבות רעות באות מכח טומאת נדה אעפ"י שלא נכל בהם אדם רק ע"י כתמים אף שמקלינן בהם כיון שיש דעות שמחמירין בהם ראוי לאאא בו כי ע"י הם מתדבקין בו טומאת טומאת נדה שחמורה כע"ז מנין לע"ז שמטמאה כנדה תנן ורפואה למחשבו' רעות יתענה הימים שכ' בשערי תשובה בתקוני האר"י ז"ל על נדה כי אולי שהדין של הכתם היה טמא כדעת המחמירין או אנ שאירע לו מכשו אבשש דורשין תדרשנו מפני שהיא כמת מצו' והמצו' מקטרגת לפני הש"י מפני מה לא יעש' אותה וכן במס' הש"ס ילמוד אף שאינה נוהגת בזמן הזה יעש' נ"ר לשי"ת אם יש לאדם קושי גדול כשעוש' מצות הן מפני יצה"ר או מפני הבושה יחשוב אותה מצוה לעשות על קידוש השם שראוי למות עבור מצותו כ"ש לעשות המצוה אף בקושי גדול:

ירגיל עצמו במ"ע ונקדשתי כי אינך

יודע אפשר נגזר עליך בלא זה שריפה ע"כ אתה נשרף או סקילה תפול מן הגג וכיוצא בזה ומוטב שתקבל עליך בכל עת באהבה וברצון המצו' זו וע"י כן יהא נקל לך לעשות המצו' אז אם תזדמן לך:

יזהר כמה פסיעות ילך כמה ידבר וכן בכל אבר לצמצם שלא לעשות בו דבר בטל כי על הכל יהא מדקדקין עליו מן השמים וע"י כן יזכור תמיד השם ויחשוב תמיד בגדולתו ולא ישכח מהש"י אפי' רגע אחת:

זהר מעצבות עד קצה אחרון אפילו דאגות עונות ויפקחנו אף בסיפורי מעשיות של שמחה ועל דאגת עון יהרהר בתשובה מאהבה:

יזהר

שירגיל עצמו לירא' ואהב' עד שיזכה שיהא דבוק בהש"י באהבתו ויראת' ירגיל עצמו להזדעזע בהזכירו השם ב"ה ירגיל עצמו שיהיה מיחד הוי"ה ובפרט בלימוד ומעש"ט

יחשוב כן ויקיים בכל דרכיך דעהו: ובספר עו ובספר טהרת הקודש מזהיר תמיד לזכור בשילוב הוי"ה ואדנ"י כדי להמתיק דין ברחמים וליחדם והש"י יתן ויזכינו להיות מהעובדי' אותו באמת ובתמים וממתקים כל הדינים במעשיהם הטובים והמתוקים אמן: אלה הדברים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם הנהגות לעבודת הבורא מהקדוש המפורסם איש אנא מוהר"ר מיכל מק"ק זלאטשוב לא) לקרות בכל לילה ק"ש על מטתו כמ"ש בשע"צ ולא יפסוק בין ק"ש לבין השינה:

ב לומר בכל יום תיקון חצות הן בקין או בחורף ובשבת וי"ט השייך להם אף שלא ישאר לו פנאי ללמוד אח"כ (ג) לומר בכליום אחר חצות כמה מזמורי תהלים ואם אפשר לגמור בכל שבוע מה טוב ומה נעים:

ד יזהר שלא לדבר מעת קומו בבוקר עד שעה א' אחר התפלה אפי' עם אשתו ובניו וכן במנחה וכן במעריב:

ה שלא להסתכל חוץ לד' אמותיו עכ"פ בהליכתו לבה"כ וביציאתו וכ"ש בבה"כ אם לא בהכרח גדול:

ו יזהר שלא ילך
ד"א בלא נט"י שחרית:

ז גם לא ילך ד' אמות בלא ציצית:

ח לחבר יום ולילה בתורה או בתפלה:

ט יזהר לענות אמן על כל ברכה שישמע כי א"ל מנדין אותו למעלה: (י) שלא להזכירשם שמים לבטל' ואם אירע לו שהזכיר יתירו לו ב"ד שלג': (יא) יזהר שלא לשבע אפי' באמת ואפי' בחיי ראשו:

יב יזהר מהסתכלות בנשים ובבתולת ובאשתו נדה ובבגדי צבעונין של שה השטוחין בכותל:

יג לא ירבה שיחה עם אשה אפילו באשתו אמרו ובפרט באשתו נדה: (יד) לא יסחכל בשום ברי' בשעה שנזקקין זה לזה:

טו לא יסתכל בשום צלם וע"ז כי אין מקבלין תפלתו ארבעים יום:

טז יזהר ליתץ צדקה בכל יום כפיהשגת ידו ולא יפחות מג' פרוטות: (יז) יזהר ללמוד בכל יום משנה גמרא:

יח יזהר לפסוק צדחה קודם זיווג ותיכף לשלם היום יתן לעניים: (יט) יזהר שלא ישמש באותן הבגדים שמשמש מטתו לטבול תמיד אחי הזיווג ויתענה ביום שראה ח"ו קרי:

כ יזהר בנט"י לפני הזיווג ולאחר הזיוג קודם השינה:

כא יזהר אפי' מגזל עכו"ם בשוה פרוטה ואם אינו יודע למי גאל יעשה צרכי רבים מהגזילה:

נג יזהר (כב) יזהר שלא לבייש אפי' לרשע מפורסם:

כג יזהר לישן בטלית ציצית ובקצת מלבושו:

כד יזהר ללמוד בכל לילה קודם השינה או באגדה או בזוהר הקדוש: (כה) לא ילך בין שני נשים ולא יניח אשה לילך בינו ובין חבירו: (כו) ולא ילך בין שני מיני טמאים:

כז יזהר מרכילות ולשון הרע וליצנות ושקרים ודברים בטלים (כח) ומכעס ומעצבות ירחיק עד קצה האחרון:

כט להתפלל מתוך הסידור לצד הכותל ובכוונת הלב:

ל יזהר לענות אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו וכוונתו:

לא שלא לדבר בבה"כ בפרט בשעה שהצבור מתפללין:

לב יזהר מחילול שבת אפילו בדבור (לג) יזהר שלא לאכול בלילה דברים המרבים זרע המחכרים בשל"ה חם ונשלם ספר דרך אמת בזהר לפתחטאת רובץ דא פתחא דגופא ואיזהו פתחא דגופא דא מילה כי בתאוה הזאת נכללו כל התאוות לכל עון ולכל חטאת כי בכח תאוה זו נברא האדם וכמ"ש הרד"ק בפסוק הן בעון חוללתי (תהילים נא) ולכך נקרא ברית כי באבר הנ"ל תלוי מצוה אחת ושאר מצות נכללובו רמ"ח עשין ושס"ה ל"ת ומצוה זו קדמה לכל המצות כי הוא פתח ושער לכל התורה כמו שבאבר הנ"ל נכללו כל הגידים כן נכללו בו כל השס"ה ל"ת וכמו שהגידים מכסין העצמות כן מצות ל"ת קדמה לעשה כי א"א לקיים מ"ע אם אינו חזק בל"ת כי התורה מלמדת אותנו רצון הבורא מה לעשות וא"כ איך יכול עובר על רצונו לעשות רצונו וגם איך יכול לעשות רצונו בעשה אם עובר על רצונו ברצון תאותו כי בודאי גם בקיום העשה היא רק למלא תאוותו שרוצה להיות צדיק והי' כצדיק כי אם הי' רצונו וחפצו לעשות רצון הבורא מפני מה אינו עומד נגד תאוותו בל"ת שהוא ג"כ רצון הבורא אך מה שרוצה דוקא בקום ועשה הוא מפני שזה דבר הנראה וזה עבודה שבלב כי רבות מחשבות בלב איש ובכל עת מתחדש כפירה חדשה או תאווה רעה ובפרט תאוות ניאוף ואם יתחזק בזה בל יודע לאיש והוא חפץ בהצדקו לעין כל וזה אמרו חז"ל כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו כי עיקר יראת חטא הוא שיאמין שהחטא מפריד החיות וק"בה אסתלק לעילא ונשאר בחשוכה ומדבק א"ע במותח"ו כי כל הכוחות והפתוים והחימומים הם שורש המוח ושורש החיים הוא על עשה וא"כ הדבק במות איך יוכל לדבק בחיים כי הם שני הפכים בנושא אחד ואינו פועל כלום אך שנותן חיות אלהחיצונים כי הם לוקחין מעשה התורה והמצות לשפעם ח"ו

וזה שכתוב ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי ותשא בריתי עלי פיך ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי אחריך ר"ל שמשליך דברי הבורא לשפעם ח"ו ובפרט אם פגם בברית פגם פיו כי מילה בגמ' פה ברית הלשון וברית המעור מכווני' ר"ל אם פגם בברית ברית הלשון ג"כ פגם ואיך יכול לעמוד פה דובר שקרי' ונבלה להתפלל או ללמוד אין זה כ"א רוע לב לבא דשלם בקליפין ולא אתבר כי לאכול הפרי צריך לשבר הקליפה קודם אבל מתעבר ובוטח לרדוף תמיד אחר המצות ואין לו שום מונע ע"ז כי רצון היצה"ר לרחקו מן האמת שהוא יסבור שהוא צדיק ישר ונאמן ועדיין לא התחיל לצאת מן התאוות והחוש מעיד ע"ז כי כל אדם רוצה להיות צדיק וישר ולזה כשאמר שאול אשר חמל לזבוח ויאמר שמואל למה לא שמעת בקול השם כי הנה שמוע מזבח טוב וכי מה חטא שאול בזה שאמר לזבוח מטיב הצאן ולמה לא שמע בזה ומה קול הרעש ומה ענה אותו הנה שמוע נוזבח טוב וכי לא ידע שאול נזאת הסברא אך הוא הדבר אשר דברנו שעיקר העבדות לריחנחוח שאמר ונעשה רצונו ולזה הוכיחו שלא שמע בקול השם הנה שמוע מזבח טוב ר"ל עיקר טוב הזבח הוא לשמוע א בקול בקול השם ואם צוה השם להחרי' נמצא זו רצונו:

הטעם מצוה הבאה בעבירה ששונא גזל בעולה כי זה נגד רצונו לא כמו שחושבין הפתאי' שעובדי' השם ועושים כל מיני שקרים והיצר מתעם בתוהו בתאוה וכעס וסוברים שהכל לש"ש ונהפוך הוא כי אם יאמר להם אדם שאינם עובדים השם באמת הכבוד כועס ומדבר סרה על צדיקי יסודי עולם ואם היה האמת אתם הלא זה ג"כ רצון הבורא שלא לכעוס וידעו באמת בעצמם שלא נגע יראת השם בלבם כי כן הוא תכלית שנדנ שלמ ממ ונחזור לענינו שבתאוה הזאת נכללים כל התאוות ואם

עדיין לא תיקן זה לא התחיל כלום ועיקר התשובה הוא עזיבת החטא דהיינו שתהא נמאסת בלבו זאת התאוה לא שתהא צריך עדיין לדחוק לזה אך שתהא הלב עצמו מואס לעשות זאת כי כל זמן שואה התאוה ענובה בלבו לא עזב החטא עדיין ובזה נקרא גבור הכובש את יצרו כמו דאיתא על פסוק חגור חרבך על ירך גבור ולזה צריך הכנעה באמת ועיון גדול ע"ז בעצמו בכל עת בלבו מההוא רוצה כי היצר אורב בכל עת לאיש להפילו בכח פתויו אין רגע בלא פגע גדלות וכעס ורשעת ואכזריות ושנאה והנה כל התורה כולה משנה גמרא ופוסקים מלאים יראת חטא מה לעשות ומה שלא לעשות והם ראו רצון הבורא בתורה שבכתב שכלולה מכל אך הוא ברמז נפלא והם חקרו כל הדברי' על אמתתם ברוה"ק שעליה' והרחיבו ביאורים בתורה שבע"פ והראו כלדיני איסור והתר כשר ופסול מה לעשות ומה שלא לעשות טמא וטהר זכאי וחייב ובפרטים לאלפים

ורבבות לאין שיעור מה לאכול ומה שלא לאכול ואם הדבר כך הדין כך כל דיני ממונות מלאים ובנוים על הדיבור וכללו כל הפרטים שבעולם הזה לא הניחו דבר קטן הן מעשה הן דיבורהן מחשבה כמה יש בו איסור כמה היתר והנה האדם הוא חלק אלקי ממעל והיה מן הראוי שבטבעו ישנא כל מה ששונא השם ואורייתא וקב"ה חד ורצון הבורא מבואר בתורה בלי שום טעם אך לאהוב האמת מפני שהוא אמת והרבה טהרה ופרישות וקדושה וענוה צריך ליראה כזו ומכ"ש שלא לעשות נגד רצונו ולא די שהם עושים נגד רצונו בכל עה ועונה והלב מלא כעס וגדלות ומרמה ושקר וכל מיני קליפו' אלא שמשטי א"ע בכל מיני שטות וסוברים שאעפ"כ עובדי' השם בתורה ובתפלה אולה איך אנו רחוקים מן האמת הלא האבות הקדושים וכל הדורות אחריהם משה ואהרן דור המדבר צדיקי יסודי עולם תנאים ואמוראים בעלי רוה"ק איך כולם שמרו א"ע מן החטא ויראו מן החטא וכמה תחבולות המציאו נגד היצר ואנחנו דלי מעש רקי כשרון מלאים עונות שיש בהם כריתות מיתות ב"ד ומיתה בידי שמים ומלחות עני מא' ועד תיוחון מה שאין שכלנו משיג שאנו עוברים בכל עת ובכל רגע ומה שאנו משיגים אין אין כח בידינו לעמוד נגדו איך שכחנו מיראת חטא וכל מגמותינו לעבוד ד' בקום עשה דייקא להקרא בשם צדיק וישר וכמה הכנעות ושפלות מצאנו בדבריהם הקדושי' המלהיבי' את הלב וכמה אנו רחוקי' אפי' ממחשבת חוץ שלהם וכל מגמותינו תמיד לגדלו' ולהתפארות כי מי יאמר זכיתי לבי טהרתי מחטאתי ואעפ"כ ידע אינש בנפשו כמה הלב מתגדל בשעת הלימוד ובפרט אם מפטפט בהבליו ואם מתפלל בלב וכוונה ובכח ובאמת הוא עדיין מבחוץ כמו שאומרי' בשם הצדיק הרב המגיד זלה"ה הפוך בה וסוב ובלי' בה ומינה לא תזיע והא ראי' שאין לך מדה טובה הימנה ר"ל כי עיקר וראשית הלימוד לראות בדבריהם הקדושי' כמה דקדקו בכל פרטי דינים בשכל וסברא האיך האמת בכל דבר שבעול' ע"פ התורה כמה חקרו וסברו בכל פרטי' הכוללו' כל מעשה ב"א אסור ומותר כשר ופסול חייב וזכאי טמא וטהור מעשה דיבור ומחשבה ע"ז בנו וחקרו כל דברי תורה כי כמו דלית אתר פנוי מינה כן התורה בדיני' כללה כל הדברי' בעולם ומזה ראוי שיבא על האדם יראת חטא כיון שרואה בכל מקום פלומד איך חקרו בשכלם להעמיד הדרך על האמת ולתרץ כל הקושיות שהם בקליפין שרוצים להראות פנים נגד האמת כי בכל דבר קושיא יש היפך האמת כידוע ולא עוד אלא שמראין בשכל שהדבר כן וכשרואה אדם בתורתנו הקדושה כמה חקרו התנאים אחר האמת במעשה התורה וזה יביאו לידי יראת חטא ולהסירו משקר לא כמו שאנו טמאי נפש מנעורנו שלומדי' ואינם עושי' ואינם שמים לבם על כל הנ"ל וכמה הלב מתגדל בשעת הלימוד ואחריו וכמה אנו שקועי' בהבלי

העולם וכל מיני פתיות קשורה ככלב בנפשנו כמ"ש הרד"ק בפסוק הנ"ל עיין במתיקות דבריו כי המעיין בעצמו יראה שלא כיון האמת שחשכו עיניו מראות ומהשכיל לבנו וסוברים שהמאור שבה יחזירם למוטב אבל כ"ז הוא שקר כי כל אחד מאתנו יודע אם ירצה שלא נפל עדיין מכל התאוות ומדו' רעות והתפארות וכל מיני שקרי' שהורגל בהם עד עתה אך האמת כמו שכתב הרב המגיד זצללה"ה אם תורתו לא עמדה לו לשמרו מן החטא כשעדיין לא חטא מכש"נ בשכבר חטא איך יסורו אותומן הרע אם לא בהתקרבו ג"כ אל צדיקי האמת והאמת ע"ז נאמר וימנע מרשעים אורם כי אם ילמוד באמת וביראת חטא ובכל עת שילמוד יותר יוכנע יותר כשיראה כמה יראו חז"ל מן החטא ומן סברות השקר ויראה א"ע רחוק מן האמת בודאי יבא לידי יראת חטא אבל כשילמוד כדי להיות למדן ומפולפל ובקי בדיני' לדין ולהורות כל מה שיוסיף דעת איזה פלפול וסברא יוסיף מכאוב ויתגדל הלב יותר ובאמת מחמת זה הכסיל בחושך הולך בכל מיני תאוות ושקרי' ויבלו שנותיו בחסר לב והנה באמת לא פסק מלחמת היצר בכל עת ובכל זמן ובכל מקום יש עבודה בלב כידוע מספר חו"ה וצריך להשים לב ע"זתמיד והרבה צריך ישוב דעת לעיין בלבו במתינות מה רוצה אם להיתר ואם למלאות תאותו ואפי' באיסור באיסור וזהו עיקר עבודת ראשית חכמה יראת ה' וזה כוונת המדרש זה הדבר אשר צוה ה' תעשו אותו היצה"ר תעבירו מלבבכם כשם שהוא יחיד בעולמו כך תהא עבודתכם מיוחדת בלבכם לפניו לא כמו שחושבין הפתאי' שאין עבודת ד' אלא ללמוד כל היום ולהתפלל בכח ולקיים מילי דחסידות ויראת ה' נשכח מלבם ואינם רוצים לעבוד אלא בקום עשה להיות צדיק וחסיד כנ"ל באורך אין עבודתכם מיוחדת לפניו כי לפעמים צריך להבטל גם מתורה ותפלה אם יש בזה רצון הבורא באמת כדי לשמור א"ע מן החטא אז עבודתינו מיוחדת לפניו. כי מי יאמר זכיתי לבי טהרתי מחטאתי ובפרט במדו' רעות. כי אין קץ למלחמה גדולה הזאת וזה כוונתם אותו היצה"ר תעבירו מלבבכם:

והנה ראה מה שאמרו חז"ל (ב"מ) אוהב לפרוק ושונא לטעון אף ע"פ שהפריקה מצוה אפ"ה כדי לכוף את יצרו עדיף לטעון והנה לכאורה הלא בכל דבר מצוה אינו מניח היצה"ר וגם בפריקה יש כפיית היצר אך נודע שהאוהב פסול לדין לא שחשדינן לי' שיפסוק שלא כדין במזיד אלא מחמת שהדין תלוי בסברא והסברא ינטה אחר האוהב וזה אין כח ביד האדם להבחין ע"ש בסמ"ע. נמצא שבכאן יש לפניו שניהן והוא אוהב לפריקה על כן אמרו לכוף את יצרו לטעון עדיף כי בזה בודאי איכא כפיית היצר ובפריקה אינו יכול להבחין והבן. וזה אין כח להבחין אם הוא משוקע בתאוות ובגדלו' ובשבח ב"א ולזה קודם סור מרע לעשה טוב והל"ת קודם לעשה כי כל ל"ת היא כח

ותאוה גופניות וסופו לעפר ישוב ושקר אין לו רגלים וכ"ז שנפשו אדוקה בתאווה אפי' אם יתלהב לדבר מצוה באהבה רבה אעפ"כ היא שקר כי איך אפשר עובר על רצונו לעשות רצונו וכנ"ל ואין זה כי אם לשם ולתפארת ולתהלה כל זמן שהוא משוקע בהבלי העולם בודאי כל מצותיו ותורתו ותפלתו אין בהם ממש. כי אם היו באמת מפני מה כשרוצה לעשו' נגד תאוות אינו יכול מגודל תוקף היצה"ר ומצות מניחו לעשו' אלא ודאי גם זה היא פיתוי היצה"ר לאדם בשקרי' שלא לראו' אור האמת ושיסבור שהוא צדיק וי"ש. אבל העיקר הוא למאס דברי העולם ותאוותו וכבודו בלב בכל עת פנוי ועל זה ישים כל כוחו ומחשבתו שישנא את הרע ולהכניעו ואז יוכל לאהוב את הטוב וכ"ז שאוהב את עצמו ותאותו וכחות הטומאה הנכללים בשס"ה גידים כנגד הל"ת אע"פ שנראה לעתים שחושק לתורה ולתפלה ומע"ט בודאי תוך הכוונה שלא לש"ש הוא והוא צביעות ר"ל כי כבר אמר דהע"ה אוהבי השם שנאו רע ואם להפוך חלילה אם אוהב רע א"א לאהוב הטוב כי א"א לאהוב ולשנא כאחד ולזה בקש דהע"ה לב טהור ברא לי אלקים ואח"כ בקש על רוח נכון כי קודם טהרת הלב מהבלי עולם ותאותיו אינו פועל כלום ברוח נכון לקיים דברי התורה כי יעשה לכבוד עצמו והעוסק בספרי מוסר ובפרט בר"ח ובספר אורחות צדיקים ידע באמת איך נסתמו עיניו מראות ולבו מהשכיל וכמה רחוק מיראת חטא ותורתו ותפילתו נמאסת בעיני הבורא ב"ה כמו שהאריך בזה הר"ח בשע"ח ע"ש ואם אמר יאמר האדם כבר אמרו חז"ל לעולם ילמוד אדם שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה כן הוא האמת שצריך עכ"פ ללמוד יום ולילה אבל אינו מזה שיתגדל ויתפאר בלומדו מתוך שהוא עובד השם או שהוא חריף ואדרבא שצריך שיוכנע בכל עת יותר כשיראה עצמו רחוק מלשמה כדי שעי"ז יבא ללמוד לשמה אבל כשיסבור שעושה רצון הבורא לעולם לא יבוא לידי לשמה והם אמרו מתוך וכו':

והנה הרוצה לעקור ע"ז צריך לעקור ולשרש אחריו והנה שורש כל התאוות הגאווה וקשיות עורף וכעס ובכלל זה הרחבת הלב לכל מיני תאוות ופיתוי בהבלי עולם הזה שהם משורש הנחש כי התורה והמצות והעבדות הם המדות כנודע והרוצה לעקור ע"ז צריך לשרש אחר כל המדות כנודע בר"ח שער היראה לא ברוח ד' ולא ברעש ד' לא באש ד' קול דממה דקה תמן קאתי מלכא ע"ש שזה שורש כל עבודותינו להכניע יצרנו ובזה נכנע שורש הדין ורחמים גוברים כמבואר בר"ח:

והעיקר שיהיה כן באמת קול דממה דקה מחמת בושה שמלא כל הארץ כבודו ולא לרמאות ולהשטות א"ע ובעוד שהוא מלא גאוה ודרך רע ופי תהפוכות שזהו שורש

המדות הנ"ל לא ברוח ולא ברעש ד' ולא באש ד' עקב ענוה יראת ד' ושורש קניית המדות ענוה שיגדור ויפרוש עצמו מכל מיני תאוה ובפרט לגדור דיבורו:
ויגדור א"ע מכל מיני תאוה הן במעשה והן בדיבור והן במחשבה וישים כל מגמותיו ותחבולותיו ע"ז כדי להיות סור מרע ולהתחרט על העבר ולעזוב מכל וכל:
ולדעתי ע"ז כתבו ספרי הקודש שיחקור מה שם יש לו בקליפה כנודע: ואיך יוכל לידע את זאת אך מי שיש לו מוח בקדקדו יודע שורש תאוותו כי על תאוה אחת כמו תאוות המשגל סובבים כמה תאוות ורשעו' ושקרי' וכן ג"כ על תאוות ממון וכבוד וע"ז צריך לשים את לבו לשרש אחר השורש ולעקור ולעמוד כנגדו ובנפול היסוד יפול הבנין ממילא:
וכל מיני תאוות ופיתוים יש בקליפות כמאמר הזהר פקודי ר"ח ע"ש: ואפשר שלזה כוונו חז"ל לרמז זה במנחות העולם הזה נברא בה"א פתוח כאכסדרא שכל הרוצה לצאת יוצא ומ"ט כרעא דה"א תלוי' דאי הדר בתשובה לעול בהא:
וניעול מהאי פתחא דנפיש לא מסתייע מילתא כי נודע מה שכתבו בשם הרמב"ן זללה"ה אדם שהרב' לפשוע ועלה עד לשמים שיאו לא יתחיל תיכף בתעניתים ושאר סיגופים עד אשר יעזוב את הרע מקודם ר"ל שיהא הרע מרוחק ומתועב ושנוא בלבו באמת כי מקודם שיבא לזה כ"ז שיהא התאווה עצורה בלבו עדיין אף שיתענה וסגף א"ע לא יפעול בזה כלום כי בודאי ישוב עוד לכסלה ומה יועיל בתעניתים כמובן מעצמו כשירצה כי ע"כ אמרו עזיבת החטא וחרטה קודם לכל דבר כי קודם שיאהוב הטוב צריך מקודם לשנוא את הרע שנאת מות כי הוא מות האמיתי בעצם:
ושניהם ביחד א"א להיות ולזה תרצו לא מסתייע מילתא למיעל דרך שער הראשון והעיקר הבלב וע"ז נאמר מכל משמר נצור לבך כי ממנו תוצאות חיים ר"ל מכל המשמורות שתרצה לעשות לך העיקר הוא נצור לבך כי ממנו תוצאות חיים לכל האברים:
וא"כ אם הלב נשמר ממילא כל האברים נשמרים וכן להיפך משמורות שאר האברים היינו ראיה שמועה טעם וריח:
עיקר הכונה בהם יהי' לשמירת הלב וא"כ אם תראה שהלב מלא עדיין מתאוות תדע שכל המשמורות לא פעלו כלום כי כל המשמורות כולם הם דברים מגשימים והעיקר להכניע השורש בלב כי ממנו תוצאות חיים:

וע"ז נאמר תנה לי לבך ועיניך ואמרו חז"ל אי יהבת לי לבך ועיניך את דלי הגם שאמרו עינא ולבא תרין סרסורא דחטאה אף על פי כן נאמר ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם:

כי אם אין הלב חומד מה שעין רואה אינו כלום ולא דברו אלא במי שעדיין לא נפטר מכל: ומי שלומד ומעיין בספרי מוסר הטיב יודע שא"א לו לדבק בטוב מקודם שידחה הרע: וע"ז נאמר

וזרעתם לריק ואכלוהו אויביכם כי חלק הטוב שפועל הרע נוטל לחלקו חלילה כי מדלי' הוא וכפי שיעור התרחקו מרע במעשה ובלב כך יכול להיות אהבת הטוב ולא יותר (הג"ה והעיקר בלב כנ"ל כ"פ וכל הדברים הולכים אחר כונת הלב ובדבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלקיך) ובעוד שדבק בתאוה וכבוד בודאי כל מעשיו שלא לש"ש הוא ואינו רק צובע א"ע: וכפי שיעור התרחקו מהרע כך שיעור התקרבו לטוב ולזה רמזו רז"ל (ברכות טז) הקיש אוהלים לנחלים מה נחל מעלה את האדם מטומאה לטהרה אף אוהלים של תורה כן:

כי נודע מה שאמרו חז"ל בסוד המקוה כי כל כוחות הטומאה שורה על השערות שהם עשר ולזה כשטובל א"ע ומכסה במים בורחים ממנו כל כוחות הטומאה וכשמניח שער א' בחוץ לא עלתה לו טבילה כי שם מקום אחיזתם וחוזרין ומטמאין כמו כן אוהלים של תורה ותפלה כל שלומד לשמה ומתפלל בכוונה באמת לא לשום תאוות כבוד אך לעשות האמת מפני שהוא אמת אזי מעלין את האדם מטומא' לטהרה כמאמרם ז"ל אבל מתכפר הוא בדברי תורה: אבל האדוק בתאווה ועיקר למודו בשביל גאוה ושבח ב"א ובפרט אם הלב שלם מזה וכבר נודע מספר ד"ח:

כי כל הגוף הוא מסטרא דנחש ובפרט הגאוה והא עדיין הניח להם אחיזה במקוה ואיך יכול לטהר ובפרט שאנו רחוקים כגובה שמים מעל הארץ: ולא עוד כשלומד לגדלות תורתנו, נמאסת לפניו יתברך:

ואם אמר יאמר האדם א"כ לא מצאנו ידינו ורגלנו מה אנו מה חיינו אם אמנם שהאמת היא אך אעפ"כ מקפח שכר עאר א כראא אא א כל ברי' וכ"א עושה רצון הבורא הן מי שיצא מכל הנ"ל בבחירתו לעבוד עבודה גבוה ותמה או מושל ולוחם עם תאותו עד יום מותו אעפ"כ עושה רצון המלך: וזהו האמת שאינו תופס מדריגה גבוה למעלה כי הוא עדיין לא יצא מתאות העולם מרהבו ושקרו וכבודו ועדיין הוא מבחוץ והאיך יכול להיות מה שבפנים עם מה שבחוץ כי החוץ אינו פנים הושע אמר צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם:

צדיקים ילכו בם היינו צדיקי' שהולכים ממדריגה למדריגה ופושעים יכשלו בם:
ר"ל שרצים ממדרגותם ונוטלים ממדרגותם ולא ידעו במה יאחזו פעם כך ופעם כך:
כי רוצה דוקא להיות צדיק וחסיד ולעבוד את השם דוקא בקיום עשה והא לך ראיה שאחר מ"ת שהיו כל ישראל גדולים יותר מכל נביאים כי ד' דבר עמם פנים בפנים ונאמר אח"כ לבעבור נסות אתכם ולבעבור תהיו יראתו על פניכם לבלתי תחטאו:
ולא נאמר להם לבעבור תהיו צדיקים וחסידים בעלי תו"מ ורוה"ק אך לבעבור תהי' יראתו על פניכם הרי שהכל בכלל היראה והיראה היא עיקר והנה נודע מאמרם ז"ל בכל יום ויום יצרו של אדם מתגבר עליו לולא הקב"ה עוזרו לא היו יכול לו ואין כח באדם לעמוד נגד היצה"ר אפילו נגד תאוה פחותה בלי עזר ד' ב"ה:
והמעיין בפחיתתו בכל עת רואה זאת בחוש איך התאוה מתנגדה בכל עת להאמת ונראית יקר הערך:
ובאמת היא מטונפת הכל שב לעפר וכ"ז היא קודם עשייתה אבל אח"כ כל אחד יודע שהוא מבחוץ והיא אחוזת עינים:
ולדעתי הוא אומרם ז"ל שלעתיד לצדיקים נדמה להם כהר ולרשעים כחוט השערה הללו בוכים והללו בוכים:
כי לכל אחד במדרגתו כי כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו והוא כבש תאותו מחמת יראת השם וקודם שכבש היצר הוא גדול מאוד אבל הרשעים שמלאו תאותם יראו בחוש שהוא הכל הבל כאומרם ז"ל רשעים מלאים חרטות כי אחר המעשים מבינים שהוא שקר גמור ורעות רוח:
כי הרע הוא היפך הטוב כי הדבוק בטוב כל עוד שיתקרב יותר מבחין רחוקו יותר מהטוב ומשתוקק יותר כדי שיבא יותר לידי אמת:
ואין לדבר אמת סוף כי אורייתא וקב"ה כלהו חד אין סוף:
והרע בהיפך שקר יש לו סוף כי אחר מעשה היצר והתאוה אפי' הרבה לפשוע הוא מבחון והוא דבר מטונף וא"א שיהי' לו עזר מד' קודם שידחה הגבהת הלב כי תועבת ד' כל גבה לב ואין אני והוא יכולין לדור ואיך אפשר שיעזור לו ובלי עזר א"א לעמוד נגד היצה"ר והנך רואה מה שאחז"ל שהגבהת הלב שורש הכל ולזה אמר הבא לטהר מסעיון לו:
וזאת ההתחלה מוטל על האדם לדחות הגבהת הלב דהיינו שיכיר בפחיתתו האיך נסתמו עיניו מראו' מהשכל ואין בו כח לעמוד נגד היצה"ר אבל כ"ז שהוא הובר שהוא גבוה אזי הש"י רחוק ממנו וזה בקש דהע"ה ד' רועי לא אחסר אחסר וכו' ר"ל שבזה שלא אחסר

מד' בכל עת כי השם הוא לרועי ואז בודאי בנאות דשא ירביצני ועל מי מנוחות ינהלני אבל כשאני לעצמי מה אני:

והנה איתא בספר הישר לר"ת הנפש היא בינונית בין הבורא ובין. הנברא וקבלה מכח הבורא להיות יודעת ומכח הנברא להיות ידועה והכח אשר בה היא יודעת תעיד כי לא תמות כלל מפני שהיא פועלת הכל ואין לה פועל: וע"כ לא יפעל בה המות פעולתו והכח אשר בה היא ידועה תעיד כי תמות מפני שהוא פועלת הכל והוא פעול' לד"א עכ"ל וע"ז צריך מתינות גדולות שלא יהיה מבוהל בפיזר הנפש בידועי' אחרים רק לעיין ולידע את עצמו ונפשו ולעיין במדת נפשו כל דבר ומעשה מה כוונתו ותוכו:

אם לתאווה ואם לאמת וזה המנהג בכל עת ורגע בכל עסק מעסקיו וזה התחלה וראשית הכל כי כל הנגעי' אדם רואה חוץ מנגעי עצמו מוסף ואינו מוס' כי עיקר לידע א"ע ושכלו וכוחותיו ומותו ונפשו ומחשבותיו כביכולתו: ובו יוכל להבחין בין האמת והשקר כדי להרחיק מן השקר ולמאסו במעשה בדיבור ובמחשבה וע"ז נאמר משכיל על דבר ימצא טוב וזאת הנשאר עמו לעולמו כי החלק שיודעת לאחרים תתבטל בבטול הגוף והחלק הפועל דהיינו שיודע בעצמו להפריד מהרע והתאווה:

וכפי שיעור הפרדה מהרע כן שיעור עלייתה בלי מניע' עד מקום הרמתה הן בחייו והן לאחר מותה כידוע לכל משכיל מן החלום שהוא מן ס' במיתה דע"כ כשיהיה לומד איזה ספר מוסר מצדיקים קדמונים כמו חוה"ל או ר"ח או ס' הישר לר"ת או ס' אורחת צדיקים לא ילמוד שידע רק לעיין בעצמו ובלבבו כמה הוא רחוק מזה:

ויקח שורש דבריהם ועצתם נגד התאוה לרפואת הנפש וישים מחשבתו ע"ז מימים ימימה כי לא בשנה ובשני' יכניע את הלב אך צריך ע"ז שקידה רבה ואולי:

כי לבנו קשו בהבלי העולם בתוקף הבל מנעורינו ולא הועיל בנו כמה תוכחת ויסורים ומיתות בנים שעברו עלינו:

והנה אמרו חז"ל צדיקים יצ"ט שופטן רשעים יצה"ר שופטן בינוני' זה וזה שופטן ועליהם נאמר כי יעמוד לימין צדקו להושיע משופטי נפשו והנה כל אדם צריך להחזיק א"ע בבינוני כידוע מספרי מוסר והנה יש פתאים שאומרים כי עני ואביון אנכי וכדומה אנכי תולעת ולא איש חושבין שאינן צריכין אלא לומר כך:

והאמת דוד המלך ע"ה אמר מלב ונפש והם אומרים מתוך הכתב:

ובאמת הוא מלא כל הנבלות ושקר ואומר בשפתיו שהוא תולעת כמו שאומרים העולם באחד שטוען אין לי וצרור כספו בידו ואין לאדם עזר מהש"י אם לא שיסיר גובה לבו מכל ואז יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו וזה אמר דהע"ה ותשועת צדיקים מה'

מעוזם בעת צרה ויעזרם ה' ויפלטם ישלטם מרשעים ויושיעם כי חסו בו ר"ל שתשועות' לצדקת' ופנטתם מרשעתם בודאי מה' הוא כי אין בהם כח לעמוד נגד היצר והנה דעתנו הקל' רחוק רחוק מזה שיעזור ה' בלי שום עבדות שלנו כי קצרה מהכיל טובת ה' בכל עת בנדב' וחסד:

ואלו היינו יודעים שפלותנו באמת היינו יודעים שאין אנו עושים שום עבוד' אך מחמת שאנו חושבים בדעתנו שאנו נחשבים לכלום כידוע לכל מעיין בעצמו באמת:

ולזה אמר הגם שמבחיני' אמת לאמיתו שאין בכחם בלתי עזר מהשם לעמוד נגד היצר אפי' רגע אחד אעפ"כ יושיעם כי חסו בו שיושיע':

והנה יש פתאים שחושבים שמוסרים נפשם לה' בכמה מקומות בתפלה וזה שקר גמור כמבואר בדברי חז"ל צדיקים לבם מסור בידם ורשעים מסורים ביד לבם שנאמר ויאמר המן בלבו כי הצדיק מושל על התאוה ורשע תאוה מושלות בו והוא מסור ללבו לכל יחפץ ממנו והוא טפל ללב וזה שאנו אומרים בוידוי טפלנו שקר:

ר"ל שאנו מתאווים בתאוו' והוא גוברת בנו ועי"כ אנו כמו טפל לשקר והנה מצאנו בדחז"ל גזל ולא נתיאשו הבעלים שניהם אין יכולים להקדישו זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו ונמצא איך יכול למסור דבר שאינו ברשותו:

כי הנפש אינו ברשותו וע"ז נאמר נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים ר"ל כשיהיה הלב מסור בידים אזי אל אל בשמים היינושיכול להקדישו ולמסרו לשמו:

וזה סון כונה ובזה תוכלל כל הדברים השם יעזר לנו מכל מיני שקר ותאוה ופתיור ולהבחין בין השקר ובין האמת:

כל זה מדברי הרב הצדיק מוהר"ר משולם ה פייבוש זצלה"ה מזבריז: תם ונשלם: